

Volja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 29—
za ostalo inozemstvo . . . 35—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24—
za en mesec . . . " 2—
V upravi prejemam mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7—
za Nemčijo celoletno . . . 9—
za ostalo inozemstvo . . . 12—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15
za trikrat . . . " 13
za večkrat primeren popust.

Poručna oznamila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 20 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredne ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vornil red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 12 strani

Žrtev svojega poklica.

Predvčerajšnjim se je zgodil v Parizu tragičen slučaj, ki je zahteval za žrtev žurnalista, kateri je padel v boju za pošteno in pravično stvar. Calmette, urednik uglednega »Figara« je začel pred več meseci kampanjo zoper finančnega ministra Caillauxa, notoričnega spekulanta v škodo javne morale. Ker so pred durmi nove volitve za parlament, je sedanja radikalno-svobodomiselna vlada gospoda Doumergueja Caillauxove lopovščine zakrivala in Calmettova odkritja so ostala glas vprijočega v puščavi, dasi je poštena javnost stala na žurnalistovi strani. Kar se zgodi, da Caillauxova žena, ki jo je Calmettov boj hudo pekel, v ženskem ogorčenju vzkipi, pograbi revolver, hiti v »Figarovo« uredništvo in urednika ustreli. Kar Calmette živ ni dosegel, se je zgodilo, ko je, od ženske roke smrtno ranjen, umrl; Caillaux je demisioniral. Nepokvarjena francoska javnost pa zaluje za žurnalistom, ki je pustil svoje življenje kot bojovnik za izčiščenje Francije od korupcije, ki jo tako hudo razjeda, odkar vladajo to deželo dreyfusardi.

Calmette stoji pred nami čist in vreden največjega spoštovanja. Osebo ni imel ničesar s Caillauxem. Političnih ambicij ni imel, ker je »Figaro« list, za katerim ne stoji izrazito nobena stranka. Bil je glasnik one francoske javnosti, ki ji že davnej preseda z donečimi svobodomiselnimi frazami maskirana izkvarjenost vladajočega radikalizma. Slednji mu tudi ne bodo mogli očitati, da je bil »ultramontanec« ali pa sovražnik republike, ker ni bil. Kar je o Caillauxu trdil, pa je bila resnica, zakaj Caillaux ga ni tožil, dasi oetovano pozvan in se tudi ni zagovarjal. Cel Pariz ve, da se vlada zato ni zganila, ker se je bala, da bi če'a afeta, ako bi se bila pojasnila, pred volitvami hudo oslabil slavn blok med liberalci, radikalc in socialisti, ki nesrečno Francijo vodijo.

Kako pa stoji Caillaux pred javnostjo? Ta mož je tip politika, ki svoj politični vpiv izrablja v to, da obogati sebe in svoje prijatelje, bil je najpopolnejši zgled plutokracijske demagogije, ki ima danes v Franciji moč v rokah. Corruptum et corruptum — tako je geslo, po katerem se suče politika vladajoče stranke in Caillaux, ki je kot finančni minister imel na fin. svet največ vpiva, je to geslo najsoretnjeje izvajal. Bil je kot minister ravnatelj in upravni svetnik velikih denarnih zavodov in ko se mu je to že nrehudo očitalo, je ta mesta sicer odložil, a jih dal potem zasesti po slavnatih

možeh, ki jih je on plačeval, sam pa si je seveda pridržal največji del dohodkov. Tako je zaslužil svojih 300.000 frankov na leto. Ker mu tega ni bilo zadosti, je kot minister na borzi povzročeval zdaj hausse zdaj baisse, da je pri tem sam zaslužil in honoriral tudi svoje pristaše. Na'grša pa je bila njegova vloga v aferi Rochette. Rochette je bil največji lopov moderne Francije. Ustanovil je banko, s pomočjo katere je nagrabil več tucatov milijonov in s tem denarjem malih ljudi spekuliral z zločinsko predrznostjo, da je sam obogatel in vrh tega napočil žene svojih zaščitnikov. Prišel je neizogibni krah in žrtve, ki jih je na sto in sto tisočev, so žrtve po celj deželi. Clemenceau, ki je bil takrat ministrski predsednik in minister za notranje zadeve, je lopova, ki je bil obrnjen nanj srd ce'e dežele, dal zapreti. Toda Rochette, ki je bil dobronik vladajočih mož, je kmalu dosegel, da so ga izpustili na svobodo. Pri prvi obravnavi je bil obsojen na malenkostno kazen, pa se je še pritožil. Njegova največja prijatelja, takratni ministrski predsednik Monis in Caillaux, ki je bil že v tem kabinetu finančni minister, pa sta delala zdaj na to, da bi se zamudil preskripcijski rok, kar sta od generalnega državnega pravdnika po dolgem boju tudi dosegla. Ko pa je prišel na krmi'o Poincaré, ki si je izbral za devizo politično poštenost, se je začelo novo postopanje, toda Rochettu se je med tem časom seveda z lahkoto posrečilo iz Francije izginiti in se tako odtegniti svetski pravici.

Na vse te očitke ni Caillaux nič pravega odgovoril. Opravičil se je le glede drugih afer, ki so se mu baje neopravičeno očitale. Zlasti pa je mo'čal glede Rochetta. Prijemali so tudi vodjo socialistov Jaurésa, ki je bil predsednik posebne parlamentarne komisije v aferi Rochette, zakaj je ne skliče. Jaurés, ki ima velik interes na tem, da vlada, s katero je v koaliciji, v očigled volitev ne pade, se je izgovarjal s čudno motivacijo, da Caillaux v komisiji na tozadevno vprašanje sploh ni hotel odgovoriti. Calmette je posegel po zadnjem sredstvu. Hotel je dokazati, da je Caillaux, ki se sedaj zavzema za davek na rento, bil še pred kratkim njea nasprotnik. Priobčil je neko njegovo privatno pismo, v katerem se nasoroti svoji sedanj ženi, ki je takrat bila njegova od moža ločena ljubimka, opravičuje glede nekega zamujenega rendezvousa in ji pri tej priliki pripoveduje, kako je kot minister, navidez braneč davek na rento, povzročil, da je davek padel — torej politična nepoštenost, ki je sicer v tej obliki med politiki zelo običajna, a zato nič manj moralne obsodbe vredna.

Svobodomisenci se zdaj seveda skušajo ko'kortoliko izgovarjati. Pravijo, da stoji za »Figarovo« kampanjo oni veliki kapitalisti, ki rentnemu davku nasprotujejo. Ne da bi te ljudi zaradi tega njihovega nasprotstva zagovarjali, pa je treba pomisliti, da stoji večje finančne grupe tudi za vsemi drugimi listi in ne samo za »Figarom«. Namen »Figara« pa ni bil izključno ta, da vrže vlado zaradi davka, marveč je po svojih konservativnih tradicijah, ki pa niso istovetne z onimi, ki republiko sploh nasprotujejo, delal vsikdar na to, da reši Francijo korumpiranega radikalizma. V tem znamenju je Calmette vodil boj in v tem boju je padel kot žrtev maščevalnosti družice vedje vseh spekulantov, ki je ni toliko jezilo ono pismo — saj so v Parizu glede takih rendezvousov, kakor ga je »Figaro« mimogrede omenil, da razkrije Caillauxovo politično nepošteno, zelo široke vesti — ampak bolj diskreditiranje njenega moža v očeh poštene javnosti in možnost, da postane iz ministrve žene zopet privatirka.

Ni brez pomena, da je Caillaux, ki je moral zdaj odstopiti in se ne bo več v politično življenje vrnil, bil obenem duša sovražnikov katoličanstva. Pod geslom svobodomiseltva je polnil svojo bisago, vreden naslednik onih, ki so začeli v Franciji najbesneši boj proti Cerkvi. Oznanjali so novo moralo in se proglašali za osvoboditelje Francije od »sredn'evške teme« in »jezuistske korupcije«, pa so sami do možga korumpirani. Če je Calmette s svojo smrtjo dosegel to, da se začne boj proti tem elementom, je umrl za najboljšo stvar, ki si jo je v Franciji danes močče misliti.

Spominu žurnalista, ki je padel kot žrtev zvestega izpolnjevanja dolžnosti, ki jo ta važni poklic na'ga onim, kateri veljajo za glasnike javnega mnenja, se v spoštovanju klanjamo.

× × ×

Gaston Calmette je bil rojen v Montpellieru leta 1859. Kot žurnalist je napravil hitro in lepo karijero. Najbolj je zaslovel po intervjujih s papežem Leonom XIII., Višjemom II. in kraljem Humbertom. Imenovali so ga intervjuerja kraljev. Pod njegovim vodstvom se je »Figaro«, ki je prej propadal, dvignil, dajal zopet dividende svojim akcionarjem in prišel obenem do velike politične veljave. Calmette je za vse važne članke prevzemal vedno tudi osebo odgovornost. Ni maral nikoli iz zasebe napadati in tudi boj proti Caillauxu je vodil s polnim imenom. Bil je ugleden, mož načel in poštenega prepričanja in je svojo nalogo vsikdar visoko umeval.

Kranjska deželna banka.

Včeraj, dne 17. t. m. je imel kuratorij Kranjske deželne banke pod predsedstvom tovarnarja gosp. Karola Pollak svojo prvo redno sejo v tekočem letu. Predsednik se je po otvoritvi seje in pozdravu kuratorjev v toplih besedah spomnil bivšega kuratorjevega namestnika, dr. Ignacija Žitnika ter kratko orisal njegovo delo za banko, za katero je bil vsako leto poročevalec v deželnem zboru. Banka je prispevala z malim darom zbirki za grobni spomenik pokojnika, kateremu bo ohranila hvaležen spomin. V znak sožalja so se dvignili zborovalci s sedežev.

Dnevni red je obsegal predvsem poročilo o reviziji, ki sta jo izvršila minulo leto člana kuratorija gg. dr. Dermastia in dr. Eger, referat ravnateljstva o poslovanju v minulemu letu in predložitev bilance.

Iz poročila ravnateljstva povzamemo, da je bil razvoj banke v preteklem letu v primeri z običnimi gospodarskimi prilikami v naši državi in na svetovnem trgu dokaj ugoden. Nenavadna obrestna mera v minulemu letu — bila je povprečno 5-98%, torej tako visoka, kakor je od leta 1874. že ni bilo take — je vplivala pri vseh denarnih zavodih; posebno pa še pri hipotekarnih, ki so bili vsled stagnacije v prodaji svojih emisij brez večjih sredstev ter so se vsled tega omejevali le na najnujnejša posojila. Razume se, da so kurzi vseh vrednostnih papirjev in tudi hipotekarnih deloma vsled nezadostnega povpraševanja po njih, deloma pa vsled prodaje onih, ki so jih posestniki vrgli na trg, padali nižje in nižje, da se je tako njih obrestnosnost izravnila z obrestmi, ki jih je upravičevala obrestna mera Avstro-ogrske banke. Isto se je dogodilo s komunalnimi zadolžnicami in zastavnimi listi Kranjske deželne banke, ki so sukcesivno padali in v oktobru notirali celo 93 denarni kurzi; a se je potem proti koncu leta položaj pobiljšal, tako da so se tudi papirji deželne banke vsled intenzivnejšega povpraševanja dvignili na 95 do 96 ter stojijo sedaj na tej višini od 20. januarja t. l.

Bilanco, ki izkazuje čistega dobička za leto 1913 73.415 K 42 vin. je kuratorij po krajši debati vzel na znanje in sklenil predložiti jo deželnemu odboru v odobrenje z razdelitvijo poslovnega prebitka v rezervne zaklade tako, da bodo le-ti znašali sedaj z lanskim prebitkom po 31.354 K 28 vin., skupaj 104.769 K 70 vin., katera vsota bo do konca leta 1914. še narasla za tekoče obresti.

Po sklepanju o tekočih zadevah banke in rešitvi več prošenj za posojila, je bil

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Gružekci, poslovenil dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

Kruglakov je vstal s stola, stopil k popu, prijel za njegovo roko in rekel s presrčnim glasom:

»Mihael Vladislavovič, vaš hlapec bom vaša metla in suženj... naredite, kar hočete... samo pomozite mi v tej stvari. Sam čutim, da je to norost, da letim v prepad, toda nimam moči... prepadem nesrečnež, toda ljubiti ne neham... Usmilite se me.«

»Hm... Vidim, da je vaša bolezen nevarna... dobro, poskusim... morebiti je pa v resnici iz pravoslavnega rodu... to bi bilo za vas ugodno, ker ne bo mogla poročiti Poljaka... no, a vi se ji lahko priljubite.«

»Moj rešitelj! Dobrotnik!« zaklical je ginjeno, »vse storim, kar zapoveste.«

»Torej pazite... Zvelevičeva mora biti kaznovana, da postane bolj ponižna,« ko je pa videl nejevoljne poteze na Kruglakovem obrazu, »toda ne od vas, od Ivana Pjetroviča, to jo bo naučilo spoštovanja do vas.«

»Hm... toda mlada bo name huda radi kazni.«

»Jo boste že vi udobrikali,« se je nasmehnil, »a zdaj se gre za mater... Potem mi prinesite iz konzistorija stare matrične knjige... poiskati hočem Zvelevičeve.«

»Knjige bodo, danes napišem prošnjo... toda ta kazen... Res, da je zakrivila, toda...«

»Hm... ne marate poslušati mene, si pa sami pomagajte.«

»No, ne jezite se, Mihael Vladislavovič, napišem poročilo...«

»Torej dobro... in pazite skrbno na mladega Revskega, on agitira med kmeti.«

»No, no, dal mu bom agitacijo,« je ježno zamrmral.

Nekaj dni pozneje je prinesel stražnik Zvelevičevi obsodbo, s katero je bila na podlagi zapisnika in izpovedi prič obsojena na sto rubljev kazni in na povrnitev stroškov uničene uniforme in črevljev stražnikovih.

Zvelevičeva je pod uplivom hčere uročila pritožbo na gubernatorja, ki je njeno prošnjo pustil brez odgovora in zapovedal, naj nemudoma plača kazen.

Ko je Kruglakov prinesel popu matrične knjige, je hitel k Zvelevičevima; in na veliko jezo obeh žensk ju je srečal, ko sta šli iz gospodarskega poslopja v grajščino.

Zvelevičeva je bila mnenja, da ga mora sprejeti, zlasti ker je takoj, ko ju je zagledal, skočil iz koleslja in ko so se pozdravili, začel govoriti:

»Veseli me, da ste vi, madame, zdravi in barišnja tudi,« sklonil se je k Bronji, »torej mi odpustite, da sem se k vama pripeljal, toda hotel sem se pred vama opravičiti.«

»Radi česa pa?« je vprašala suho, idoč k hiši.

»Nu, radi naložene kazni... napisal sem ugodno poročilo, zaklinjam se pri Bogu... toda Ivan Pjetrovič se je uprl, on ukazuje, ne jaz.«

»Obsodbo sem prejela,« in ko so stopili na verando, »pojdi Bronja pazit na vago... prosim gospoda v kabinet.«

To je neprijetno dirnilo Kruglakova, toda imel je upanje, da bo zagledal Bronjo pri mizi in je šel v kabinet.

Zvelevičeva je vprašala hladno:

»V kakšni zadevi je prišel gospod načelnik?«

»Tako... po prijateljsko na obisk... na nobeno preiskavo,« se je nasmehal veselo.

»Gospod je precej nesrečno zadel,« je rekla resno, »danes imamo veliko dela... same gospodarske opravke, ki se ne dajo odložiti.«

»Razumem,« se je nasmehnil, »saj sem tudi jaz z dežele... no, zdaj je ura

štiri, a o peti zaide solnce... torej počakam urico tukaj na vas, madame.«

Pogledala je na pisalnik, na svoje papirje, knjige, pisma in rekla:

»Nočem biti neuljudna gospodinja, torej ostanem tukaj,« je vzdihnila tiho.

»Madame lahko odide, jaz se ničesar ne dotaknem, ne pogledam na papirje.«

»No pojdem... in takoj velim prinesiti čaj,« pozvonila je in vstopivši služkinji zapovedala, »daj samovar.«

»Je že v obednici.«

»Prosim gospoda,« šla je naprej, on pa z nasmehom za njo, veselec se, da bo zagledal Zvelevičevo.

»Prosim, sedite,« in je oparila čaj.

»Jaz vam pomorem, madame,« in skočil je s stola, »v samskem stanu si moram sam delati take reči... ker ni vaše hčerke, vam postrežem jaz.«

»Ne... zahvalim...«

»Toda prosim vas, madame, jaz vam postrežem... človek bi vam hotel celo življenje tako streči...« in prijel je za kroglico s čajem.

»Pri nas ni te navade, da bi se gostje pečali z gospodarstvom,« je rekla s suhim glasom, »prosim, sedite.«

»Nu, jaz sem poslušen,« sedel je z vzdihom, »toda treba bi vam bilo madame, sina, ki bi vam pomagal pri gospodarstvu in vam bil poslušen.«

dnevni red izčrpan, nakar se je predsednik zborovalcem zahvalil in zaključil sejo.

Manifestacijsko zborovanje jugoslovanskega katoliškega dijašiva v Gradcu.

Gradec, 16. marca

Po preprečni skupni akciji od strani liberalne nestrpnosti in zagrizenosti, kakor smo večer poročali, se je zbra'lo jugosl. graško katol. dijaštvo v ponedeljek zvečer, da samostojno protestira proti nečutenim laškim izgreedom na Revolteli.

Sklicatelj gosp. Popovič (»Preporod«) otvori zborovanje. Za predsednika se izvoli g. Kovač (»Zarja«). Referent g. Bujas (»Preporod«) razmotriva najprvo slabo stanje šolstva na našem jugu, vsled katerega je prisiljeno vse dijaštvo študirati izven domovine, in kaže med splošnim odobravanjem, kam nas bo pripeljala krušna vladna politika. Predlaga sledeče resolucije, ki se soglasno sprejmejo:

Jugoslovansko katoliško akademsko dijaštvo v Gradcu izraža svoje simpatije jugoslovanskim akademikom na višji trgovski šoli »Revoltella« v Trstu, protestira proti nečuteni intolernosti italijanskih dijakov in pozivlje jugoslovansko državno-zborsko delegacijo

1. naj izposluje pri vladi, da se enaki dogodki ne ponove;

2. naj se zavzame za ustanovitev slovensko-hrvaške trgovske visoke šole v Trstu;

3. naj urgira rešitev v zadevi reciprocitete zagrebskega in ustanovitve slovenskega vseučilišča;

4. naj na vsak način onemogoči ustanovitev italijanske pravne fakultete v Trstu, ki bi postala ognjišče iredentinih izgredev.

Nato se v očigled škandalu, ki so ga oprizorili nasprotni slovenski in hrvaški dijaki na nedeljskem zborovanju sklene naslednja izjava:

Na protestnem zborovanju jugoslovanskih akademikov v Gradcu dne 15. t. m. v zadevi znanih dogodkov v Trstu je bil dogovorno izvoljen v predsedstvo tudi zastopnik katoliškega jugoslovanskega dijaštva. Proti pravilni izvolitvi se je izjavil predsednik zborovanja in za njim večina z motivacijo, da katoliško narodni akademiki kot anacionanci niso upravičeni sodelovati pri skupni narodni akciji. Obžalujemo, da je v tako važni, izključno narodni stvari prevladala strankarska strast in se je z neutemeljenimi žalitvami preprečila skupna akcija.

Na istem zborovanju se je na nekvalificiran način žalila slovenska duhovščina, kateri se je očitalo, da dela v protinacionalnem duhu. Jugoslovansko katoliško dijaštvo priznava požrtvovalno narodno delo slovenske duhovščine, zlasti one po obmejnih krajih in je prepričano, da je uspešno narodno delo mogoče le z njenim sodelovanjem.

NAŠI ZAVEZNIKI PROTESTIRAJO PROTI AVSTRIJI.

Laški vseučiliščniki v Bologni, Livornu in v Veroni so demonstrirali proti naši vladi, ker Lahi še nimajo laške fakultete, in pa proti hrvaškim dijakom v Trstu.

Pogledala je nanj razburjena in rekla z veliko bridkostjo:

»Imela sem sina, pa so ga mučili do smrti v trdnjavi.«

»Tako? In smem vedeti zakaj?«

»Bil je Poljak.«

»Nu, saj ste tudi vi, madame, Poljakinja in vaša hči tudi... Ali vi sedite v trdnjavi?«

»Gospod je tuj v našem kraju,« je rekla, sedaje k mizi, »in ne razumete našega naše govorice.«

»Hotel bi ostati tu za vedno in govoriti poljski jezik, kakor govorite vi, madame.«

»Pa se naučite.«

»Učil se bom dan in noč, samo da bi dopadel vam in vaši hčeri.«

Po daljšem molčanju je vprašala:

»Ali je gospod prišel v službeni zadevi v Tesno?«

»Ne, madame, samo k vam, konje sem podil... a pot je slaba.«

Presedel je tako dobro uro, slednjič je vprašal:

»Kje pa je vaša hči, madame? Dela se že noč.«

»Vprašaj, kje je gospodična,« je zapovedala gospa služkinji, ki je ravno prišla v sobo.

Cez nekaj časa je prišla z odgovorom:

»Gospodična se je vlegla v posteljo, boli jo glava.«

»Žal mi je,« je zaklical Kruglakov, »nu, bom pa drugič imel srečo dobiti jo pri zdravju.«

»Gotovo,« in je vstala, da bi se slednjič poslovil nemili gost.

Odpeljal se je.

(Dalje.)

Z DUNAJSKE ZDRAVNIŠKE VISOKE SOLE.

Poslancema Schurlu in Kotlašu je izjavil naučni minister, da že dolgo časa proučuje, kako da sanira ta zavod in da se je že našlo zanj primerno stavbišče. Ko se sklene zgraditi novi zavod, bo večji del zahtev slušateljev ugodno rešen.

IZ ČEŠKEGA SVOBODOMISELNEGA TABORA.

Sodnijski oddelek kluba čeških državnih uradnikov v Pragi je soglasno sklenil predlagati osrednjemu odboru, da naj se že moralično mrtvi sodnik Šviha izključi iz organizacije čeških državnih uradnikov.

VPRAŠANJE KONGRUE.

Krščansko-socialna parlamentarna zveza je sklenila, da zahteva od ministrskega predsednika in naučnega ministra, da naj se dovoli duhovščini v pastirstvu dražinska doklada, dokler se ne vzakoni nova predloga o kongruui. Posebna deputacija je v tej zadevi že pri obeh ministrih nastopila.

ŠEVČENKOVO SLAVLJE NA DUNAJU.

16. t. m. se je na Dunaju ob navzočnosti veliko rusinskih poslancev praznovalo Ševčenkovo slavlje. Slavnostni govornik Trylowski je naglašal, da edino v Avstriji morejo Rusini napredovati.

ALBANSKA VLADA

se je končno takole sestavila: Turkan paša ministrsko predsedstvo in zunanje zadeve; Essad paša vojne in notranje zadeve; Aziz paša poljedelstvo; Mufid bej pravosodje; Hassan bej Priština pošta; princ Bib Doda javna dela; Turtulis pouk; Adamides finance.

VSTAJA V VENEZUELI.

Resna revolucija je izbruhnila ob venezuelski meji. 400 vstašev namerava napasti San José.

GROZDOJSTVA KITAJSKEGA

»BELEGA VOLKA«.

Iz Lachotea brzojavljajo, da so tolpe kitajske roparske družbe »Beli volk« usmrtili 1500, ranile pa 4000 oseb.

VSTAJA V MEHIKI.

Iz Lareda se preko New-Yorka poroča, da so pri Canyonu Bustamantu mehiške zvezne čete premagale vstaše. Ubitih in ranjenih je do 500 mož. Vstaši so pobegnili.

NAPAD NA PODPREDSEDNIKA FRANCOSKE ZBORNICE.

17. t. m. dopoldne je napadla podpredsednika francoske zbornice Augagneura v Lyonu rojena pevka Pavlina Henry. Napadalko so zaprli. Izjavila je pri policiji, da je Augagneura napadla iz zasebnih razlogov. Augagneur ni bil ranjen in je takoj po napadu v zbornici predsedoval.

NEMŠKONACIONALEN LJUDSKI KONGRES

prirade nemški nacionalci v nekem alpskem mestu v zgodnjem poletju.

Iz slovanskega sveta.

Dr. Arnošt Muka, glava lužiskih Srbov, odlični filolog, slavist in buditelj lužiskih Srbov, poleg Hornika in Smolera najimenitnejši narodni voditelj, praznuje te dni šestdesetletnico. Lužiški Srbi nimajo danes v Arnoštu Muki le pridnega narodopisnega delavca, ki jim je zbral in pozablivosti otel na stotine krasnih narodnih pesmi, nimajo v njem le spretnega pisatelja, ki z besedo in s peresom podžiga svoj narod, da ohrani svojo narodnost in marljivo izpolnjuje stare slovanske šege in navade, ampak imajo v njem tudi moža-učenjaka, ki je v jezikoslovnih vprašanjih stal vedno na najvišjem mestu. Profesor dr. Arnošt Muka je delaven zlasti v primerjajočem jezikoslovju. Spisal je zgodovinsko in primerjajočo slovnico dolno-lužiško, sestavil velik dolno-lužiški slovar, ki se ravnokar tiska in ki hrani v sebi neprecenljiv narodni in jezikovni zaklad. Ko se je profesor Muka zanimal zlasti za etnografsko bogastvo svojega naroda, je sestavil tudi trudopolno in pregledno statistiko lužiskih Srbov, ki jo je izdal pozneje z natančno izdelanim narodopisnim zemljevidom. Vsa ta obširna delavnost je pridobila vrlenu možu spoštovanje in ugled ne le med njegovimi rojaki, ampak tudi izven deželnih mej, kjer živijo Slovani. Dr. Muka je dandanes član mnogih slovanskih društev in učenih korporacij in zlasti ga šteje češka akademija že celo vrsto let med svoje inozemske člane. — Jubilar, kateremu želimo tudi Slovenci še nadaljnja plodovita desetletja v narodno probujo in osveto od vseh strani od nemškega morja obdanega lužiskega naroda, je urednik »Srbske matice«, ustanovitelj literarnega lista »Lužica«, založnik pesniških del Jakoba Barta-Čišinskega, izdajatelj zabavno-poučne ljudske knjižnice, pisatelj znanstvenih razprav in priljubljen beletrist lužiskih Srbov. Na mnoga leta, vrli mož!

Semen Tjanšanský umrl. Iz Petrograda poročajo dne 11. t. m. listom: Semen Tjanšanský, predsednik zemljepisnega društva, eden izmed glavnih sotrudnikov za osvoboditev ruskega kmeta, je umrl v starosti 87 let.

Tajnik dr. Šviha. Centralistični »Dělnický denník« poroča iz Žamberka, »da si je vzdrževal dr. Šviha svojega lastnega dobro plačanega tajnika, ki ni bil nihče drugi, nego znani brat Kocour, ki je iskal, takega, ki se je v svojih viharjih dneh nagnil k narodnim socialistom. Kocour je individvi, ki se ničesar ne boji in ki si iz nobene kazni ničesar ne stori. Propalica je bil v istini mnogokrat kaznovan. V Žamberku se nekateri čudijo nad tem, da si je dr. Šviha izbral ravno takega »tajnika«... No, je že tako, kakršnega je iskal, takega je našel. Dr. Šviha vendar ni mogel imeti v svojem umazanem poslu — poštenjaka!

Zatiranje Slovakov. Dva milijona Slovakov na Ogrskem nima dandanes niti ene čisto slovaške šole. Proti temu krutemu, protikulturnemu početju ogrskih vlad ne pomaže ničesar sami p'atonični protesti. Edino orožje, ki se ga mažarski šovinizem boji, je geslo »Slovaška mladina v češke šole«, ki jih praktično izvaja Češko-slovanska Jednota v Pragi. Po nje de'ovanju je danes že 200 slovaških dečkov in deklec na čeških šolah. Vrlo pošteno slovaško ljudstvo je prav tako brezpravno na mažarskem »otoku svobode« kakor Slovenci v koroškem vilajetu. Gorje je njih de'ez, ubogi brezpravni moderni sužnji!

Oprava kraljevskega poljskega gradu. Kraljevski Wawel v Krakovu se ureja za poljski narod in muzej. Za opravo je dovolil krakovski mestni zastop 500.000 K. Pod Wawelom ima biti amfiteater.

Petorčke je povila v Volanci pri Drohobiču v Galiciji trgovčeva žena Edmanova, in sicer dva dečka in tri deklice. Vsi so prišli živi na svet, a so še tisti dan izdihnili. Mati je zdrava.

Novi inostranski prijatelj Slovakov. Za Seatonom Watsonom se oglašja zdaj nov mož v tujini, ki vsled lastnih izkušenj nastopa javno v obrambo narodnih in kulturnih pravic ogrskih Slovakov, priznava najbolj zatiranega, brezpravnega naroda v vsej Evropi ter razkrinkuje pred celim svetom mažarsko nasilje. V mislih imamo nizozemskega pisatelja dr. B. de la Failleja, ki se je pod vplivom moravsko-slovaške narodne umetnosti začel intenzivneje zanimati za Slovake in za slovaško deželo sploh. Spoznal je neznosne razmere, pod katerimi ječi ubogo slovaško ljudstvo ter se je zadnji čas jasno in glasno zavzel za teptane pravice naših severnih bratov Slovakov. V jako razširjenem in tudi v inozemstvu uglednem holandskem listu »Allgemeen Handelsblad« je priobčil uvodnik: »Slovaki, zatiran narod«, s katerim je nastopil neizprosno boj proti mažarski brutalnosti. Tako je dobil Scotus Viator sebi vrednega naslednika, katerima bodo zatirani in brezpravni Slovaki vedeli hvalo in slavo na vekov veke. Tudi slovaški raji na Ogrskem mora prejalislej napočiti dan zlate svobode.

Zgradba novih srbskih železnic. Gradbeni minister Jovanović je odredil, da se z gradbo že projektiranih in trasiranih železnic: Niš—Merdere, Valjevo—Osečina, Kragujevac—Kraljevo, Kraljevo—Raška in Gukoš—Lajkovac začne 1. marca letos. Za nadzorovanje gradbenih del je vlada sestavila 6 tehničnih komisij.

Protikatoliški boj na Ruskem. Pravoslani nadškof v Vilni je sv. sinodu predložil prošnjo monarhistov njegove škofije, v kateri se zahteva, naj vlada namesto nameravanega vseučilišča ustanovi četrti pravoslavni akademijo, v kateri naj bi se vzgajali duhovniki, ki bi bili sposobni za boj proti katolicizmu. Sv. sinod je prošnjo ugodno sprejel in sklenil stvar proučiti in predložiti ministrskemu svetu.

Na predvečer nove politične uprave v Sibiriji. Novo gibanje v Sibiriji tako na gospodarskem kakor tudi na kulturnem polju raste s preseljevanjem iz Rusije. V zasedanju kmetsko-gospodarskega odseka v Krasnojarsku je bila izražena želja, da bi se v vzhodni Sibiriji kar najhitreje uvedli okrajni zastopi in splošna šolska obveznost, pri čemer bi bilo treba čez 800 novih šol odpreti. Gubernator je pripomnil, da bi se potem naklade znatno zvišale. Kmetski zastopniki so pa izjavili, da se ne boje stroškov za nujne potrebe in da jih bodo radi odrajevali. Nato je bil sprejet zvišan proračun, tako da se bo gradilo vsako leto 170 ljudskih šol. Gubernator je dejal, da bo to priprava za upeljivo okrajnih zastopov v anaristijski guberniji.

Volitve za obč. pokojninski zavod.

Za volitve odposlancev za glavni zbor deželne urada v Trstu, ki se bodo vršile dne 29. marca t. l., je podpisani volivni

odbor sestavil listo kandidatov za skupini nameščencev in službodajnikov vseh volivnih kategorij. Ta lista se v prihodnjih dneh objavi v hrvaških in slovenskih listih Primorskega, Kranjske in Dalmacije. Ze sedaj pa prosimo vse volivce, nameščence in službodajnike, ki pripadajo deželnemu uradu v Trstu, naj nam blagovolijo čim prej vpsolati v posebnih ovojih svoje glasovnice, in sicer na naslov: Dr. Edvard Slavik, odvetnik in deželni poslanec v Trstu. Glasovnice naj se natančno in pravilno izpolnijo z imeni kandidatov, ki se bodo objavila za vsako posamezno skupino in kategorijo, ali pa naj se nam vpošljejo neizpolnjene, kar posebno priporočamo; v tem slučaju prevzamemo sami pravilno izpolnitev glasovnic in njih pravočasno izročitev volivni komisiji. Glasovnice naj se nam vpošljejo čim prej, ker nas loči od dneva volitve le še kratek čas. — Pripominjamo, da obsega okrožje tržaškega deželne urada Dalmacijo, Kranjsko in Primorsko. — Narodni volivni odbor v Trstu.

Primorske vesti.

p Prestolonaslednik Franc Ferdinand z nadvojvodinjo Zofijo je obiskal v nedeljo tržaško-koperskega škofa. Mnocih radovednežev, ki se je zbrala pred škofijsko palačo, ga je živahno pozdravljala.

p Socialni tečaj Jugoslovanske Strokovne Zveze v škednju pri Trstu. Zadnje nedelje je priredila J. S. Z. svojim članom v škednju pri Trstu socialni tečaj. Tečaj je bil splošno pristopen. Dopoldanski dve uri razgovora sta mirno prešli; ko je pa popoldne predsednik izobraževalnega društva g. Jernej Šuman, v čigar prostorih se je tečaj vršil, komaj izpregovoril pri pozdravu: »Častiti zborovalci«, že sta se zaslišala prva dva žvižga. V dvorano je namreč prišlo tudi kakih 15 članov narodne delavske organizacije s strokovnim tajnikom Brandnerjem. Predsednik nadaljuje in zopet začeta dva individua, ki sta se zelo sumljivih korakov in pogledov že pred začetkom približala lokalu, žvižgati in razbijati po mizi in zahtevati, naj se voli predsedstvo. Zastopnik centrale Jež pojasni, da se ne more in tudi ne bo volilo nikako predsedstvo, ker se vrši samo socialen tečaj, ne pa javen shod. Če se hočejo pristaši nar. del. organizacije mirno in dostojno obnašati, lahko ostanejo pri tečaju. Strokovni tajnik narodne delavske organizacije začne kazati neko vabilo na shod in protestira proti temu, da bi se pod imenom socialnega tečaja napadale druge organizacije. Protestira tudi v imenu N. D. O., da bi se uvajalo še tretjo organizacijo v plavže. Zastopnik Jugoslovanske Strokovne Zveze pojasni Brandnerju, da sam osebno ne ve prav nič za kak javen shod, ampak samo za socialen tečaj, kakor je tudi oblasti priglašeno. Žal pa mu je, da slovenski narodni delavci in posebno strokovni tajnik, koroški rojak po rodu, kažejo toliko zaslepljenega sovraštva in neolike, da ni niti med brati miren razgovor mogoč. Strokovni tajnik je nato v silovitih izbruhih naslikal slovenski klerikalizem kot narodno izdajalen, posebno na Koroškem; protestiral, da mi s katoliško vero vlačimo ljudi v črno internacionalo (Jež: Prepovem Vam take besede! — Brandner: Zagovoril sem se, rabil sem jih, kot se jih večkrat rabi za primer z rdečo internacionalo.) Nato je izjavil, da N. D. O. ni proti veri, ampak še sama prijema socialne demokrate, ker preočito nastopajo proti veri. (Vi ste pa pre-malo preočiti, g. Brandner? Op. uredništva.) Versko vprašanje nima z delavskim nič opraviti, posebno ne s strokovno organizacijo, ker delavci nimajo časa za to in to tudi ni njihova dolžnost. Poziva delavce, naj pristopijo k nar. del. organizaciji, ki smatra za svojo dolžnost, da klerikalno gibanje — Jugoslovansko Strokovno Zvezo — na Primorskem prejkomogoče zaduši. — Naši ljudje so po svoji navadi mirno poslušali govornika, izmed njegovih jih je sedem ploskalo. Ostalim moramo priznati, da so bili mirni. Zastopnik centrale Jež nato kratko izjavi: »Po današnjih vaših dokazih — žvižgi in razbijanje in te sovraštva navdihnjene besede — nimam in ne morem imeti prav nobenega zaupanja do vas, da bi se vsaj pri socialnem tečaju mirno in dostojno obnašali. Povedali ste nam vse, kar vam je v srcu in tudi poigirali ste za N. D. O.; dosegli ste svoj namen. Gospodje, sedaj lahko greste.« — In odšli so. Tečaj se je nemoteno nadaljeval, lepo izvršil in obeta lep uspeh. Članov šteje škedenjska skupina 45. — Nam je čisto prav, da je prišla N. D. O. zraven in namenoma smo dali njenemu strokovnemu tajniku vso svobodno besedo, da iz njegovih avtoritativnih ust enkrat izvemo, kakšna je pravzaprav N. D. O. in kakšni so njeni člani. Člane smo videli na svoje oči, o ostalem pa nam je tudi g. strokovni tajnik odprl oči. N. D. O. na Primorskem je Jugoslovanski Strokovni Zvezi napovedala najhujši boj — mi ga sprejememo!

p Prestolonaslednik v Miramaru. V ponedeljek je prijadrala iz Miramara v tržaško luko jahta »Lakroma« s prestolonaslednikom Fran Ferdinandom. Vršili so se pri tem običajni pozdravi s strelji. Streljala je tudi nemška križarka »Breslau«, ki je ravno kar priplula iz ladjedelnice pri Sv. Marku, kjer je bila v popravili, v pristo luko, odkoder se bo vrnila v Nemško Severno morje.

p Občinske volitve v Gorici so razpisane. Volitve se bodo vršile v tem-le redu: III. razred voli 29. marca; ožja volitev 1. aprila. — II. razred voli 2. aprila; ožja volitev 4. aprila. — I. razred voli 6. aprila; ožja volitev 8. aprila. Čas je odmerjen na kratko! Zaupniki, pregledajte natančno razmerje v svojih okrajih ter pridobivajte volivce za boj proti kamorji, ki peha mesto in njegove ravkoplačevalce v gospodarski propad! — **Kandidatje** se bodo postavili v nedeljo dopoldne na shodu v »Trgovskem domu«.

p Laška liberalne laži. Laška kamora je vtihotapila v nemške liste laž, da imajo Slovenci v III. razredu med 950 volivci le okrog 340 glasov. To pa ni res! Razmerje glasov med Slovenci in Italijani je čisto drugačno! Uspeh Slovencev v III. razredu je precej verjeten, če spravimo vse do zadnjega moža na volišče. Približno tako ugodno je v II. razredu, kjer je seveda nemških glasov več ko v III. razredu in vsled tega naš položaj v II. razredu ni tako ugoden ko v III. To pribijemo zato, ker kamora s to lažjo hoče doseči pri Slovenceh malodušje, da ne bi šli voliti; češ, vsaj itak ne zmagamo. To ne sme biti! Če ne bo med nami izdajic in omahljivcev, bo uspeh tega boja za Slovence zelo časten! Zato na delo do zadnjega moža!

p Laška fakulteta in § 14. — Trst, dne 17. marca 1914. — Slišali smo, da se je visoka oseba v Trstu izrazila, da je laška juridična fakulteta v Trstu zagotovljena stvar. To naj bi bil končni sad Berchtoldove nesrečne politike. Ker je zaenkrat parlament na nedoločen čas odgode, se seveda rešitev tega vprašanja rednim parlamentarnim potom stopila zopet v ozadje. Mogoča so pa kljub temu tudi presenečenja. Avstrijska vlada se bo zaradi drugih državnih potreb skoraj gotovo morala poslužiti § 14. in ni nemogoče, da se pri tej priliki ljubitelji laškega naroda spomnijo tudi laške fakultete. »Piccolo« od torka pravi, da ni v Avstriji nobene večje državne potrebe, kot je laška fakulteta, in da je neobhodno potrebno, da se v slučaju uporabe § 14. reši tudi laško fakultetno vprašanje. »Piccolo« zraven tega prav na dolgo in široko našteva vse zasluge, ki jih imajo Slovenci in Hrvati za preprečitev laške fakultete v Trstu.

p Poštni promet v Trstu v letu 1913. V pretečenem letu je bilo v celem Trstu 31.297.000 pisemskih pošiljatev oddanih in 27.384.000 jih je prišlo v Trst. Vrednostnih pisem in paketnih pošiljatev je bilo oddanih 589.000 in sprejetih 724.300. Nadalje je prišlo v Trst 2.894.600 časopisov. Odposlanega je bilo 322 milijonov kron denarja z 417.770 poštnimi nakaznicami in prišlo pa je v Trst 3371 milijonov kron z 474.617 poštnimi nakaznicami. Končno je bilo 496.837 brzojavk oddanih v različne kraje in prejetih pa je bilo 651.749 brzojavk. Telefon se je rabil 14.717.700 krat. Skupno je doprinesel tržaški poštni promet 499 milijonov kron dobička za državo.

p Umrl je v Gorici vpokojeni nadučitelj Ivan Kuret, ki je služboval v Dekaniji v Istri. — V Volčjdragi je umrl Andrej Bajt, krčmar ob cesti.

p Umrl je v Kopru, dne 13. t. m. v koprski bolnišnici 40letni c. kr. kaznilniški paznik Furlan Matija, rojen na Slapu pri Vipavi. Pokojnik je zapustil soprogo in štiri nedorasle otroke. N. v m. p.!

p Osebnost stvari. Sodnijska praktika Ivan Ples in Anton Matanič sta bila imenovana za c. kr. avskultanta v Trstu.

p Samoumor. V ponedeljek zvečer ob pol 8. uri si je prerežal žile v kopalnišču Manzoni v Trstu 67letni trgovec Josip Segrè, ki je kmalu potem izdihnil. Bil je nevtrasteničen.

p Za hrvaško šolo na Reki. Reški mesečnik »Mladost« priobčuje članek, v katerem se zavzema za to, da se na Reki zgradi hrvaška narodna šola, ki bi nosila Strossmayerjevo ime in bila tako najlepši spomenik temu velikemu možu.

Podrobnosti umora urednika »Figaro«.

Caillaux ne obsoja čina svoje žene. — **Nekdo ukradel umirajočemu uredniku dokaze proti Caillauxu.** — Svobodomiselní poslanec čestita morilki k zločinu!

Caillauxova žena ni v zaporu več tako ravnodušna, kakor začetkoma. Povedali so ji namreč, da je Caillaux na policijskem komisariatu rekel, da ga je za vedno upropastila. Napadalka je Caillauxova tretja žena. Je še mlada in znana krasotica. Caillaux ji je v zaporu rekel: Tvoje nepremišljeno dejanje je predčasno mojo karijero končalo. Odkušam ti.

Revolver je popoldne kupila in ga doma nabila. Trdi še vedno, da ni nameravala Calmetteja usmrtiti in svoje dejanje obzapravi. Caillauxa je policijski prefekt obvestil o napadu telefonično. Minister se je takoj podal na komisariat. Bil je bled in zmeden. Preiskovalni sodnik ga je obvestil o podrobnostih. Caillaux je rekel: »Obzapravi, ker je Calmette tako nevarno ranjen, a ne morem grajati svoje žene.« Povedal je, da ga je zelo skrbelo, ker je bila njegova žena radi »Figarovih« napadov že več dni zelo razburjena. Ko je nekaj časa med štirimi očmi s svojo ženo govoril, so jo iz policije prepeljali v zapor Saint Lazare.

O napadu samem se še poroča: Ko je Lazarus zapadel položaj, je zakričal. Prihiteli so vsi uredniki in obiskovalci v sobo. Nekateri sotrudniki so hiteli po policiste, ki so pa prišli šele čez tri četrt ure na lice mesta. Drugi so po telefonu poklicali zdravnika in senatorja dr. Rymonta, ki je bil prej tam, kakor policisti. Slugi, ki je morilko prijel in dvignil kvišku, je rekla: »Pustite me, pustite me, vam pravim! Ne bom več streljala in tudi ne bežala. Dama sem. Moj avtomobil stoji pred durmi in sem pripravljena, da se s policisti peljem na komisariat.« Nekdo ji je rekel: »Zdaj po vašem dejanju bi vsaj molčali.« Nek drugi je zaklical: »Škandal je, ker ostane ženska v hiši, da čuje, kako stoka nesrečnež, ki ga je hotela usmrtiti!« Caillauxova se je k dotičniku obrnila in rekla: »Hvala, gospod!« Ko so prišli policisti, je korakala mirno z njimi v avto.

Preiskovalna komisija, ki preiskuje Caillauxino zadevo, ne razpolaga z nekim važnim dokazilom. V splošni zmed, ki je nastala po napadu, je namreč neka dozdaj še neznana oseba izmaknila šefredakterju listino, v kateri je imel Calmette zbrane dokaze proti Caillauxu! Versailleski poslanec Thalamas je pa pisal Caillauxovi, da ji čestita k zločinu! Za svojega zagovornika si je Caillauxova izbrala odvjetnika Laborija.

Calmettejeva smrt je tudi politične važnosti, ker bodo čez 6 tednov volitve v francosko zbornico, ki so 26. aprila razpisane. Svobodomiselní vladi, ki ji je bil duša Caillaux, zna zločin Caillauxove škodovati. Caillaux se namerava nekaj časa umakniti iz političnega življenja. Krizo so po demisiji Caillauxa tako rešili, da prevzame finančno ministrstvo dosedanj notranji minister Renault, notranje ministrstvo prevzame dosedanj trgovinski minister Maloy, njegovo mesto pa dosedanj državni podtajnik Peret. Kljub temu sodijo, da bo moralo Doumerguejevo ministrstvo odstopiti.

Umor premišljen?

Cel Pariz je prepričan, da je bil umor Calmetta premišljeno dejanje. Velika množica je dajala temu duška s klici: »Doli Caillaux, morilec!« Policija je z vso ostrožjo nastopila in zaprla 30 oseb. Caillauxova žena je pred zločinom možu pustila pismo, v katerem pravi, da ga gre maščevati in da pričakuje ječo. Odpovedala je tudi večerjo pri laškem poslaniku.

Ko je Caillaux došel pred policijski komisariat, ga je neznanec z bičem po obrazu udaril.

Ko je sluga Calmettu prinesel vizitnico Caillauxevke, je Bourget, s katerim je govoril, dejal: »Vi je vendar ne boste sprejeli. Kaj vam pa more povedati?« Žurnalst pa je dejal: »Gre za damo. Ne morem ji odreči, da jo sprejemem.«

Caillaux je tako nesramen, da misli, da mu bo v prihodnosti vendar le še mogoče zopet v javno življenje stopiti. Zanaša se seve na to, da bo sodišče njegovo ženo oprostilo. Denar Francije vladar! Zločin proti Calmettu spominja na enak dogodek, ko je princ Peter Bonaparte pod drugim cesarstvom ustrelil urednika Noira.

LETOŠNJE CESARSKJE VAJE

bodo na južnem Ogrskem. Udeležje se jih 4. (budimpeštanski), 7. (temešvarski) in 12. ali pa 13. armadni zbor.

POVIŠANJE ŠTEVILA REKRUTOV.

Dunajski vojaški krogi trde, da se s cesarjevo odredbo določi, da bodo asentirali letos za skupno armado 165.100 mož, in sicer odpade na Avstrijo 94.694, na Ogrsko 70.406 mož. Število rekrutov se poviša za 11.100 mož. Za deželno brambo se asentira 28.297, na Tirolskem pa 822 mož; 6033 mož več kakor lani.

NAPAD NA LORD CHURCHILA.

Po govoru v Bradfordu je lord Churchill obkolila množica razburjenih moških in žensk. Policija ga ni mogla oprostiti. Neki možki je prodrli kolo policistov, ki je Churchila obdajalo, in ga je po ustih tako udaril, da mu je tekla kri iz ust. Neki policist je pobil napadalca na tla. Policija je Churchila spremila na kolodvor. Sodi se, da so napad povzročile sufragetke.

LAŠKA MINISTRKA KRIZA.

»Giornale d'Italia« poroča, da sta Martini in Ciuffelli izjavila, da sta voljna vstopiti v Salandrovo vlado. List sodi, da se bodoče ministrstvo takole sestavi: Salander ministrski predsednik in notranje

zadeve; marchese di San Giuliano zunanje zadeve; Martini kolonije; Rubini finance; Millo mornarica; general Grandi armada.

NOVI BOJI V LIBIJU.

»Agenzia Stefani« poroča: 16. t. m. je razkropila kolona Latina vstase, ki so proti njej prodirali, in je razvila na Kasr Gedabiji italijansko zastavo. Izgub laške čete niso imele. 6. eritrejski bataljon je 14. t. m. pod poveljstvom Benedetta prodiral do Marane, ki leži 40 km zahodno od Slonte, kjer je razkropil sovražnika, ki je veliko ljudi izgubil. 15. t. m. je zavzel general Cantore kraj Karruba, ko je razkropil prej 1000 mož močno vstasko četo. Sovražnik je veliko ljudi izgubil.

Izseljevanje in naše agentovstvo.

(Dalje.)

Še dalje! Piše: »Kakor večkrat (!) šel sem proučevati (!) potovanja (!) svojih potnikov iz Ljubljane do Hamburga. Železniške zveze se pač spreminjajo bistveno vsaj dvakrat na leto.«

V teh besedah je na eni strani jako važno indirektno in neprostovoljno priznanje nekega njegovega delovanja, ki mora biti vsled svojega značaja tako skrito, da seveda ni lahko dobiti dokazov zanj: na drugi strani pa se je z njimi neverjetno budalasto zagovoril in seve izdal. Pravi, da hodi — proučevati potovanja zбоk tega, ker se železniške zveze izpreminjajo! Če hočem dognati, kakošne so nove zveze vlakov pri tistih izpremembah (pomembnih razlik pri glavnih, tudi zanj v poštev prihajajočih vlakih sploh nikdar ni!), ne pojdem na kolodvor pa kupil karto v Hamburg, da na potu doživim, kakošne zveze moji vlaki slučajno dobe, nego si bom kupil stokrat cenejši oficijelni vozni red, sedel za mizo, doma, in z njegovo pomočjo v par minutah izvedel vse zveze, ki jih potrebujem! Tako dela, kakor znano, vsak človek. Ne vsak! Le Seunig hodi zvez izkat najprej na železnico. Pa šalo na stran!

Jasno je kot beli dan, da skuša Seunig s tem neoporečno budalastim izgovorom zakrivati pravi, žal, neznan namen svojih češćih potovanj do Hamburga. Če bi bil ta namen pravi, če bi mogel z njim količkaj stopiti pred javnost, bi bil prav Seunig zadnji, ki bi se obotavljal na ves glas oznaniti vsem, ki se kaj zmenijo ali ne zmenijo zanj ter se ne bi obešal na tako kilave izgovore.

Kakšni so ti nameni, ki ga vodijo na tista pota, kakor rečeno ne vemo, ker nimamo dokazov za to. Imamo pa gotove domneve, ki imajo le še preveč verjetnosti zase.

Gotovo se čitatelji ljubljanskih časnikov spominjajo malone vsakdanjih novic o »delavskem gibanju na ljubljanskem kolodvoru.« Poleg potnikov v Ameriko je bilo vedno najti poročilo, da je šlo toliko in toliko »delavcev« v Inomost, Buchs, Heb (!) itd. Žalostno je, da se mestna policija ni nikdar pobrigala za to, po kaj vendar odhajajo ti »delavci« v take kraje kot Inomost, Buchs, Heb itd. — ponavljamo ta ime, ker so za naše izseljevanje izrednega pomena. Na uro gledat sigurno niso hodili! Dela iskat tudi ne, saj ga je doma po zadnjih vaseh dovolj boljšega nego v tistih luknjah! Zakaj pa so potem tja zahajali?! Vsi tisti, ki so pod imenom »delavci« — agentje vedno nagovarjajo naše po pretežni večini kmetske izseljence, da naj se izdajajo na poti za delavce! — odhajali v navedene kraje, so bili sami amerikanski kandidati, katerim se ljublj. agentje iz enega ali drugega vzroka niso upali doma prodati direktnih voznih listov v Ameriko! Tisti, ki so potovali v Inomost, so bili pošiljani od naših agentov — zlasti enega! — na ondotne agente, da jih spravijo dalje čez mejo. Ta okolnost prvič dokazuje znano dejstvo, da tvorijo agentje vseh dežel nekak trust med seboj, da so med seboj v skrivni zvezi, da si drug drugemu pošiljajo izseljenške žrtve, da jih vsak nekaj po svoje oskubi. Drugi pa priča da se morajo goditi po pisarnah naših agentov stvari, ki ne preneso niti svetlobe tistih bornih policijskih odredb, ki so bile spriče pomanjkanja izselj. zakona sploh izdane!

In v istem »Poslanu« potrjuje prav ta agent sam to domnevanje, za katero je nepobitnih dokazov najti le v agentovskih glavah in sreh, ko bahato pravi, da je v kratkem času zavrnil najmanj 1500 (tisoč pet sto) oseb, ki jim ni njegova vest ni dopuščala prodati prevoznih kart. Ni dvoma, da so te osebe naposled prišle tako ali tako čez mejo in čez morje, z direktno ali indirektno pomočjo enega ali drugega naših agentov — bržčas tudi, kakor se bojimo, vstevši njega samega, sicer se ne bi čutil dolžnega hoditi v Heb, enega tistih obmejnih krajev, kamor so vedno

odhajali iz ljubljanskega polodvora »delavci«! Hej je zadnja avstrijska postaja preko Brena in Hamburga za izseljence iz celega avstrijskega in ogrskega juga in središča, in mi se kar nič ne čudimo, da je Seunig tam okrog našel »posla« — — —

Buchs pa je zloglasna postaja najbrezvestnejših agentov v Švici, ki so se čutili dolžne — da govorimo s Seunigom — otvoriti tik pred vrati iz Avstrije svoje agenture za ljudi, ki v Avstriji ne bi mogli kupiti kart preko morja.

Pred nekaj leti se je prigodil na ljubljanskem kolodvoru sledeči slučaj, o katerem je tačas pripovedoval neki gospod. Ta je slučajno izvedel, da se je neka ženska, ki je iz Amerike dobila prosto vozno karto za hamburgsko progono in je bila vsled tega po Seunigu namenjena čez morje, pritoževala, da je morala Seunigu še nekaj kron plačati — menda 20 kron — da ji preskrbi prostor, dasi je imela plačano prav celo pot po suhem in po morju.

To je bila ena tistih pritožb, ki jih je slišati od prizadetih v podobnih slučajih brez števila. Ker je bila dotična ženska pripravljena pričati, je bila nedvomno podana podlaga za uradno posredovanje. Ker je pa manjkalo komaj dve uri do odhoda transporta, se je dotičnemu gospodu videlo najboljšje, ovditi celo zadevo na kolodvoru poslujočemu stražniku V. Mesto pa, da bi tedaj neki mestni stražnik na to reagiral, kot mu je nedvomno velevala dolžnost, je malo manjkalo, da ni gospoda aretiral. Naredil pa mu je dolgo pridigo, koje jedro je bilo, da on (stražnik) pozna Seuniga kot enega največjih poštenjakov v Ljubljani in da vse tisto kratkomalo ni res. Omenjamo še, da ima ta stražnik svojega sina pri Seunigu v pisarni in da mu je še vedno poverjena tako važna služba nadzorovanja izseljenštva na kolodvoru.

Kar smo doslej navedli o oglaših izseljenških agentov po časnikih in drugih tiskovinah, velja tudi za kričeče reklamne napise, ki krase zunanost njihovih pisarn. Njihova vsebina se izvečine krije z razkrinkano vsebino časniških oglasov, posebno kolikor se nanaša na dobo potovanja, pot preko Francoske itd. ter vsebujejo vsled tega prav take nerealnosti, kakor smo jih dokazali pri časniških oglaših.

Glede tozadevnega Kristanovega reklamnega napisa je bilo nekoč slišati govorice, da je proti taki zlorabi velikih napisov neka oblast posegla vmes z neko prepovedjo ali zapovedjo glede odstranitve tistega napisa, da pa je cela stvar vsled agentovega rekursa — kali? — zaležala v nekih aktih in še ni rešena!

A pojdimo dalje!

Kakor hitro se da bodoči izseljenec zvabiti po časniških oglaših agenta, da se obrne nanj s pismom itd., mu agent doloži drugo reklamsko robo, kjer mnogo obširneje nego v oglaših hvali svojo progno, poudarja vse mogoče dozdevne prednosti, ponuja svojo prijazno pomoč itd. itd. Tako robo pošilja pred vsem izseljenškemu kandidatu samemu ter priloži vrhatega celo povodenj podobnih tiskovin s prošnjo, da jih isti razdeli svojim prijateljem in znancem! So kraji po naši deželi, ki so naravnost poplavljeni s takimi agentovskimi reklamami, ki povzročajo še večje zlo nego časniški oglasi. In to tem bolj, ker vsebujejo prepogosto marsikaj, kar si izseljenški agent pri vsej svoji drznosti vseeno ne upa oznaniti po časniških, vsej javnosti vedno odprtih oglaših.

Ali se je po vsem tem čuditi, da je ameriška manija med našim ljudstvom tako silna, da je izseljevanje doseglo tako grozovite številke?!

Pa oglejmo si nekaj te robe, kar je najzanimivejše. Javnost bo iznova izpoznala doslej že ponovno poudarjano dejstvo, da se noben agent niti ne strši niti ne sramuje uporabljati prav nobenega sredstva, ki mu daje le količkaj upanja, da premami nepoučeno ljudstvo ter je privabi k sebi.

Enega najostudnejših teh agentovskih letakov pošilja (ali ga je svojčas) Kristanova agentura. Iz izvoda, ki ga imamo pred seboj, si dovoljujemo navesti nekaj značilnejših mest (tiskarna ni označena!).

Glasi se v slovenskem delu (drugi je hrvatski): »P. p. S tem smo tako prosti, našim potnikom na drugi strani s slikami pokazati, kako lepo in moderno so urejeni naši največji in najvarnejši brzoparniki (Schnelldampfer) na dva vijaka: American-Line, na katerih se vozijo tako lepo in snažno potniki III. razreda. Potniki III. razreda imajo za sebe zgrajene sobe po 2 do 4 in 6 postelj, torej so osebe po 2 do 4 in 6 razdeljene po sobah, ne pa kakor pri mnogih drugih parnikih, ki so potniki v eni sobi, po 50 do 100 oseb, kakor ribe v sodu natlačeni. Posebno priporočamo pa še naše parnike za potovanje družji,

nam, ženskam z manjšimi otroci in no-vozarocencem, ker na teh parnikih so kakor v paradizu ...

Vsak potnik III. razreda ima na razpolago podnevi kadilno in igralno sobo in je vsakemu prosto dano, se izprehajati po površju parnika in poslušati godbo, katera se nahaja na vsakem parniku. Na teh parnikih ima vsak potnik III. razreda največjo pripravnost in snažnost, posebno pa še, ko ti parniki tudi o viharju mirno plavajo, torej nima potnik nikake morske bolezni, saj toliko ni za prestat, kakor na drugih malih parnikih. Vsak potnik, kateri nam pravočasno naznači ime, starost, in pošlje 20 kron are in si s tem naroči prostor, mu garantujemo, da pride vsak potnik pravočasno na parnik in da nikoder ne zaostane.

Dokaz vsemu temu je, da potniki, kateri so se že vozili z American-Line, se v bodoče nočejo z drugimi linijami voziti. Pri vsakem večjem transportu so potniki, da za gotovo na parnik pridejo, od enega našega uradnika, s katerim se more vsak z njim v svojem materinem jeziku razgovarjati, do ukrcaja na parobrod spremljati. Zaradi nizke cene in poukov, vozni in plovni redov naj nam vsak piše, dobi takoj in brezplačno pojasnila, naslov naredite vedno itd.

Pred vsem opozarjamo na popačenost jezika tega letaka, na rafinirano popačenost, ki je nedvomno izvršena namenoma, da se pri prostemu ljudstvu bolj prikupi! Nadalje opozarjamo na upravljalovsko moralno, kakor sili na dan iz priporočanja »no-vozarocencem ker nateh parnikih so kakor v paradizu«. Vsakdo nam pritrdi, da take podlosti ne najdemo izlepa v življenju! Preidimo sladko in tečno hvalisanje! Opozarjamo pa prav poudarno na drzovitost — premalo je rečeno! — laž, da parniki od A. L. tudi v viharju mirno plavajo itd. V resnici človek skoraj ne more verjeti svojim lastnim očem, da si upa agent tako brezsrčno in brezvestno varati ljudstvo, in neverjetno je, da je kaj takega mogoče pred očmi gosposke!

Pri vseh ljudstvih vseh časov, tudi onih daleč od morja živeti, je predobro znano, kaj je morje, kaj je vihar na morju; njegove grozote so rodile med Slovenci staroznani pomembni pregovor: Kdor moliti ne zna, naj se na morje poda. Tu pa pride izseljeniški agent ter brez sramu in vesti govori nepoučenim ljudem, da njegovi parniki tudi v viharju mirno plavajo!

Isto velja kakopak tudi o besedah glede morske bolezni, ki jo premnogi dobe pri mirnem morju vsled neprestane tresenja ladje, v prav posebni meri pa na vseh brzih parnikih!

Ker je morska bolezen nekaj, česar se znano vsakdo boji, kdor pride na morje, ne le naši izseljenci, jo izseljevalni agentje posebno marljivo izrabljajo. Kakor bomo videli, ni Kristan osamljen pri tej umazanosti.

O dvajsetkronski ari izpregovorimo posebej, ker to nepoštenostjo delujejo vsi agentje.

Ze zgoraj smo omenili mnogoštevilne pritožbe in ovadbe izseljencev proti tej agenturi in neštevilna svarila po ameriških listih proti njej. Ravno nasprotno je resnica, kar pravi ta agent v navedenem letaku o potnikih, ki so se že enkrat vozili z American-Line; zakaj, kdor se je dal enkrat premamiti, da se je vozil z njenimi parniki, se je ogiblje kot zlodej križa. Take potnike je po konečnem trpljenju polnem prihod v New York prepogosto čakala še hujša usoda. Med tem ko so bili potniki drugih prog transportirani iz New Yorka v notranje kraje po izseljeniških vlakih, so po tej agenturi odpravljeni potniki morali iz Ellis Islanda iznova na stare, slabe, majhne parnike, ki so jih peljali tja dol v južno Karolino in šele od tod po raznih daljnih stranskih progah v notranje kraje. Iz katerega vzroka, nehoti vsakdo vpraša? Zaradi tega, ker so stranska pota po železnica, ki nimajo toliko rednega prometa z izseljenci, mnogo cenejša nego po glavnih progah, ki vodijo iz New Yorka v notranje kraje, in ima seveda tudi agent večje odstotke, večji dobiček. Svareča pripovedovanja izseljencev te proge, priobčena nešteto krat po ameriških listih, se berejo kakor trpljenje suženjskih črncev iz časov suženjstva! In v zvezi temu, poudarjamo, vzlic vsemu temu naša gosposka to zapeljevanje tako nerazumljivo brezbrizno gleda in trpi.

Seunigov letak, ki ga imamo pred seboj, je seve okrašen z njegovo lastno sliko, pod katero se blesti že znani, priljubljeni Seunigov naslov: Od visoke c. kr. vlade potrjeni glavni zastopnik!

Po zgoraj podanih razkritjih je pač težko pričakovati, da bi se tudi on ne

okoristil z gibanjem ladje in morsko boleznijo. Tako je dal tiskati: »Velikani — njegova specialiteta! — vozijo brez gibanja (vihar omeniti previdno izpusti, ker bi se celo njemu stvar vseeno malo predebela zdela). Ker so velikani še enkrat večji kakor vsak drugi, je umevno, da tudi še enkrat mirneje vozijo (to je glava, ki zna tako matematično pogruntati to stvar!). Na njih se ne čuti neprijetnega gibanja in vsled tega tudi ne vlada na njih takozvana bolezen, kateri so pač ženske in otroci kaj radi podvrženi.« Da ne zaostane za Kristanom, ima tudi on »zakonske sobe« na razpolago. Poudarjamo, da nimajo na nobeni progi in na nobenem parniku oddelkov, ki bi se nazivali »zakonske sobe«, to je zgolj iznajdba naših preračunajočih agentov, sama brezstidna vada!

Seunig je znan kavalir in tako je naravno, da ponuja le »boljše« blago za »boljše« potnike, in tako je na primer iznašel za II. in III. razred (takozvani intermedicats) lepi naslov: »meščanski« razred, ki ga kot »boljši« agent priporoča »boljšim potnikom«, da ne pridejo v dotiko s potniki, ki dohajajo iz različnih dežel ter nekaterim snažnost tuzi prikazen. Tako se namreč bere v njegovi tiskovini! Resnica pa je, da je dandanes II. razred povsod tako okužen s takimi potniki, kakor jih ima agent v mislih v navedenih besedah, da se res meščanski sloji že davno več ne vozijo v II. razredu. Tako se »nobel« govori! Ker je tudi poštenjak, mora kakopak ljudi svariti: »Ne dajte se pri prihod od nikogar pregovarjati, ker je žalibog dosti skrivnih agentov.« Tudi Tavčar svari svoje potnike pred krutimi (!) in brezvestnimi agenti. Taka in podobna »svarila« agentov samih o drugih agentih, so najboljša priča za to, kakšni poštenjaki so vsi brez razločka!

Tako slišimo iz najboljšega vira, da so poleg od visoke c. kr. vlade potrjenih agentov in njihovih pomagačev in priganjačev še drugi skrivni agentje. Resnica pa je, da vsak agent imenuje drugega agenta pa njegove zaupne pomagače in priganjače — skrivne agente!

Dnevne novice.

+ Državnozborna volitev na Notranjskem. Predvčerajšnjim so mnogoštevilno zbrani zaupniki cele Notranjske v št. Petru na Krasu sklenili soglasno, da bodi državnozborni kandidat S. L. S. pri prihodnjih volitvah dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik v Ljubljani. Shodu je predsedoval deželni glavar dr. Ivan Šusteršič, navzoča sta bila tudi oba poslanca Drobnič in dr. Pegan. — Ob sklepu je bilo navdušenje za kandidata dr. Pogačnika velikansko.

+ »Slovenski Straži« je poslala Kolinska tovarna 1000 K. — Č. g. Josip Laznik, župnik v Slavini, p. Prestranek, 10 K. — Vsi se spomnite »Slovenske Straže«. Praznujmo 500 letni jubilej vstoličenja naših vojvod na gosposvetskem polju v slovenskem jeziku z narodnim delom in požrtvovalnostjo in potem ne bomo vzklikali več: »Oj Slovenci, kje so naša prava!« Če bomo požrtvovalni, ne bo nam treba kloniti glave, ne bo nam treba postati malo dušnim.

— Smrtna kosa. Umrli je v Budimpešti dne 13. t. m. stotnik 4. poljskega havbičnega polka Pavel Pavic iz znane Ipavčeve rodbine v št. Jurju ob južni železnici. Star je bil 46 let ter je bil lastnik raznih vojaških odlikovanj. — Umrli je v Zagrebu hrvaški pisatelj in časnikar A. G. Matoš. — Umrli je na Bočkovem Terezija Korošec, rojena Zakrajšek. Bila je kot marljiva in skrbna gospodinja občespoštovana in priljubljena. Odkar je utonil njen sin, deželni tajnik g. Fr. Korošec, je vsled preobile žalosti vidno hiral.

— Opomin. Včeraj je dobil kaldejski popotni duhovnik Simon Nicolas iz kaldejske škofije Urmiah v Perziji pri kn. škof. ordinariatu ljubljanskem dovoljenje, da sme do osem dni v ljubljanski škofiji maševati. To dovoljenje se s tem preklicuje in se občinstvo hkrati opozarja, da naj ne daje imenovanemu milodarov, ker ni upravičen nabirati.

— Za pogorcelce v Brodu, pol. okraj Novo mesto, je dovolilo notranje ministristvo v sporazumu s finančnim ministristvom 1000 K podpore.

— Spremembe v finančni straži. Tit. respicijenti Ivan Florjancič, Ferdinand Serajnik in Anton Muc so imenovani za respicijente ad personam. Prestavljeni so: tit. višji respicijent Ivan Lončar iz Novega mesta v Mokronogu, tit. višji respicijent Anton Puc iz Krškega v Novo mesto, tit. respicijent Fr. Koželj iz Mokronoga v Krško, respicijent Božidar Jeraj iz Metlike k oddelku Ljubljana I., tit. respicijent Fr. Šaler od oddelka Ljubljana I. v Metliko, paznik Fr. Rehberger od oddelka Ljubljana I. v Radovljico, paznik Ludovik Osterc iz Mokronoga v Črnomelj, nadpaznik Srečko

Gruber iz Zatičine k oddelku Ljubljana I. in paznik Albin Potokar iz Novega mesta v Zatičino. Vpokojeni so: tit. višji respicijent Lovro Fleischmann in paznik Fr. Rožanc.

— Društveno predavanje v Domžalah. V nedeljo, dne 15. marca, je v Društvenem domu v Domžalah predaval c. kr. sodnik na Brdu dr. Avsec o nepotrebnih pravadah. Soglasna sodba vseh poslušalcev — in bilo jih je do 200 — je bila, da je bilo to predavanje eno najzanimivejših, pa tudi najvažnejših, kar jih je društvo sploh priredilo.

— Koncert v Novem mestu. Pet mesecev je šele, odkar se je v Novem mestu ustanovila »Meščanska zveza«, in že je priredila na odru Rokodelskega doma več iger ter dva koncerta, ki sta krasno uspela. Posrečilo se je sestaviti do 70 članov broječ mešani zbor, katerega je spretni pevodja g. Ignacij Hladnik v kratkem tako mojstrsko izvežbal, da je dosegel pri občinstvu splošno priznanje. Med mnogimi ljubkimi spevi so posebno učinkovali Schwabov valček, sekstet iz Donizettijeve opere in jugoslovanske narodne pesmi. Tudi v samospelnih vlogah so se prav dobro držali g. Grajland ter gđni. Andrejčičeva in Grajlandova. Želi se le, da bi se večkrat vršile take prireditve in da bi se zanje zanimali tudi širši krogi v Novem mestu in okolici.

— »Egiptovski Jožef« v št. Vidu nad Ljubljano. Poseben, naravnost umetniški užitek smo imeli preteklo nedeljo, dne 15. marca, ko nam je vrli Dramatični odsek Blaž Potoč. Čitalnice na našem odru uprizoril svetopisemsko igro »Egiptovski Jožef« v Fr. Finžgarjevem prevodu. Igralci — skoro vsi — so nastopali tako mojstrsko, da je treba iskreno čestitati tako njim kakor tudi nemornemu njihovemu režiserju g. Aleksandru Jeločniku. Ne da bi naštevati posamezne vloge — omenjamo le dovršenega Jožefa v osebi br. J. Arharja — rečemo samo to: Pridi, zidar, se les učiti, kaj zmore naš dramatični odsek! Prava ljudska umetnost podana ljudstvu! — Igra se ponovi na praznik sv. Jožefa. Začetek popoldne po litanijah ob 4. uri. K ponovitvi vabimo zlasti društva iz okolice. Naj ne zamude te prekrasne prireditve!

— Glasbena Matica javlja svojim članom, prijateljem slov. narodne pesmi in Slovencem sploh, da še tekom meseca marca izide 60 najlepših koroških slovenskih narodnih pesmi, katere je nabral in zapisal ter peteroglasno postavil gosp. Zdravko Švikaršič. Delo izide v 2. zvezkih, katerih vsak obsega 30 pesmi.

— Mater ubil. Sinoči ob 9. zvečer se je oglasil 30letni fant Peter Balanč, po domače Zarobarjev iz Martinvrha, župnije Sv. Lenart nad Školjo Loko, pri orožniški postaji v Zalemlogu in je priznal, da je on, sin ubijalec svoje 72letne matere, ki je v soboto 14. marca umrla in so jo v ponedeljek 16. t. m. pokopali. Kakor sam prizna, je mater, ko je šla navzgor po stopnicah, pograbil zadaj za tilnikom za obleko in jo vrgl vznak nazaj, da se je zelo potolkla; ker pa ni bila še mrtva, jo je pograbil za vrat in jo toliko časa tiščal k steni, da se je zadušila. Po tem groznem dejanju pa je šel fant z doma na delo in se vrnil šele čez kakih šest ur ter je ljudem naznanil, da se je mati ubila. Po pogrebu pa je na opazko neke sosedice, češ: ljudje govore, da si ti mater sam ubil, fanta zapekla vest in je dejanje priznal in se prišel v spremstvu sosedice sam javiti orožništvu. Po potu je baje dejal: Oh, kaj sem storil! Pri orožnikih pa, ko so mu pripravili v domačem zaporu ležišče, se je izrazil: No, tukaj bom pa mirno spal. Fant je menda malo bebast in je že večkrat mater tepel; v cerkev ni hodil. Vzrok umora je po njegovi izjavi strah, da mu mati hiše ne zažge. Pred leti je bil nekaj časa v Ameriki in je zelo skop.

— Stavka krojačev v Celovcu. V Celovcu traja že nad osem dni stavka krojaških pomočnikov, ki so pred vse delavnice postavili straže, da bi preprečili delo stavkokazov.

— Izlet na Sv. Goro pri Gorici. Šišensko prosvetno društvo priredi dne 24. maja t. l. izlet na Sv. Goro pri Gorici. Odhod iz Ljubljane državni kolodvor ob 3. uri jutraj. Vlak vozi skozi Jesenice in bo do Jesenic sprejemal izletnike na vseh pravih postajah. Podrobnejši podatki sledijo. — Odbor.

— Društvo za otroško varstvo za sodni okraj Logatec ima dne 2. aprila t. l. ob 10. uri popoldne v razpravi dvorani c. kr. okrajnega sodišča v Logatcu svoj občni zbor. Člani in prijatelji društva se vabijo k polnoštevilni udeležbi.

— Žrtve žganja. V torek, 17. t. m. popoldne so našli v vodi na Mirni na Dolenjskem vtopljenega 56 let starega Karola Bajca, prevžitkarja na Mirni, ki je bil sicer dobrega srca, a pil ga je pa vsaki dan »štihen«, kot pravijo tukaj. Prejšnji dan je sam pripovedoval, da je zmešan, da vidi polno mrličev in hudičkov, pa je vendar še pil in klet. Ob golenajstih ponoči je

šel iz hiše, nazaj ga pa ni bilo več. Najbrže je po nesreči zabredel v vodo.

— Roparski napad. Anton Jarc, posestnikov sin iz Vrbovca pri Doberničah, ki je bil baje že večkrat kaznovan radi pretepa, je moral na smajni dan, 14. t. m., v gostilni pustiti svojo suknjo, ker ni imel s čim plačati popitega vina. To ga je pa tako jezilo, da je vzel sekuro in šel čakati ob potu, koder se je imel vrniti proti domu Anton Longar, posestnik iz Gor. Podboršta, ki se je tisti čas mudil v dotični gostilni. Ko je šel Longar v mraku proti domu, skoči omenjeni napadalec proti njemu, vkljub temu, da je imel spremljevalca seboj. Longar je sicer umaknil glavo, da mu je tolovaj ni presegal, presegal mu je ap obleko in mišice desnega nadlehtja. Le s pomočjo spremljevalca se je Longarju posrečilo vzeti zločincu sekuro, da se ni zgodilo še kaj hujšega.

— Avtomobilna zveza Krško—Rudolfovo. V četrtek, dne 19. t. m., se na tej progi zopet pričnejo redne dnevne dvakratne vožnje. Avtobus odhaja iz Krškega ob 7. uri 30 minut jutraj ter ob 3. uri 30 minut popoldne, in iz Novega mesta ob 11. uri 10 minut popoldne in 6. uri 10 minut popoldne. V prometu bosta dva moderno opremljena Puch-avtobusa, eden za 15, drugi za 20 oseb. Poleg tega si je družba nabavila v Puchovi tovarni športni avtomobil za 6 oseb, z letno in zimsko karoserijo, zadnja izdelek tovarne vozov P. Keržič v Šiški. Ta avtomobil je sl. občinstvu tudi za posebne vožnje po zelo zmernih cenah vedno na razpolago.

Študentske novice.

Š Skupina Jugoslovanske Stokovne Zveze v Gradcu priredi dne 29. marca ob 4. popoldne v društvu »Kres« delavsko zborovanje, h kateremu so povabljeni ne samo graški slovenski delavci in delavke, ampak tudi zastopniki slovenskih delavcev iz Donavica, Ljubnega, Večja Koflacha, Brucka, Kaindorfia itd. Dobro došli tudi vsi drugi graški Slovenci in Slovenke. — Govorita predsednik štajerskega okrožja Fr. Žebot in delavski tajnik Vekoslav Zajc iz Maribora.

Š Zalostni pojavi med učiteljstvom. Zavarujemo se, kakor da bi hoteli celemu učiteljskemu stanu kaj očitati, toda kot časnikarji imamo dolžnost, slovensko javnost opozarjati na vse pojave, ki so zvezani z njegovo srečo in nesrečo. Ni še dolgo, kar smo obžalovali, da sta učitelja Robnik (ustanovitelj narodne stranke) in Mader zapustila slovenske vrste, moramo že zopet javiti novo izgubo. Prej navdušen slovenski učitelj Maks Smole se je uvrstil med nemškomišleče učitelje. V znak tega prestopa se je dal voliti za predsednika Schulvereina v Račah. Vedno večja postaja galerija bivših slovenskih učiteljev: Sadu v št. Ilju, Spende na Ščavnici, Šac in Moge v št. Lovrencu, Ahčič v Šmarjeti, Breznik v Ceršaku itd. Imenovani so vzeti samo iz mariborskega glavarstva. Kmetje in delavci postajajo vedno bolj narodni, gospoda pa se izgublja.

Š V nemškem taboru. Odlični agitator mariborskega nemštva gospod Musek je okrvljen, da je pri zlatinarju Ilgerju vlomil in ukradel zlatnine v vrednosti 20.000 K. Nadstražnik mariborske policije gosp. Kusmanek, kateri je imel posebno strogo oko za rdeče srajce naših Orlov, je okrvljen tatvine v javni trafikli. Zadeva nemškega voditelja Wastiana, katerega zasleduje državno pravdnštvo radi tatvine, še tudi ni rešena.

Š Zalostinke pojejo. Slovenski liberalci na štajerskem čutijo, da se jim bliža zadnja ura. V »Slovenskem Narodu« so si začeli peti predsmrtne. V št. 60. pišejo: »Naprednjaki smo sedaj povsod v manjšini in vsled tega imamo malo vpliva na vlado, pa tudi malo ugleda napram našim narodnim nasprotnikom... Naprednjaki smo preslabi... Polotava se nas apatija (brezbriznost) in gnjus do vsakega javnega dela...« — Töne solnce, töne za večerne gore, pravi Gregorčič.

Š Jakob Caf. Ormož. Velikonedeljski dekan in župnik pri Sv. Tomažu, g. Jakob Caf je dne 13. t. m. umrl. Dočkal je starost 65 let, dasi je bil celo svoje življenje bolehen. Pogreb je bil v ponedeljek 16. t. m. Udeležba je bila velikianska. Nad dva tisoč ljudi se je zbralo pri oddaljenem Sv. Tomažu. 33 duhovnikov je prišlo izkazat zadnjo čast svojemu ljubemu sobratu. Prišli so zastopniki učiteljstva. Društvo in družba pa je bilo vse polno. Za slovo je govoril g. dekan Šmarijski Ivan Bohanec. V izbranih besedah je naslikal življenje in delovanje pokojnika. Rodil se je dne 3. maja 1849 pri Sv. Rupertu v Slov. Goricah. V mašnika je bil posvečen 27. julija 1873. Kot kaplan je služil najprej v Vuzenici, potem pa pri Sv. Magdaleni v Mariboru. Leta 1890. je prišel kot župnik k Sv. Tomažu. Leta 1895. je postal dekan, katero službo je opravljal do svoje smrti. Bil je pokojnik blaga duša,

sa so pa vedno krasnejša. Rede le same zdrave in krepke živali.

Moderni Alkibiades. Žena veleposestnika Arpada Botár je vložila tožbo na ločitev zakona. Ona je hči sombathelskega bogataša Bejczyja; Botár jo je dobil kot inženier in z njo pol milijona dote. Kasneje se je pa izkazalo, da Botár nima inženierske diplome ter da igra in izgublja velike svote na borzi. Odtod ženini korak za ločitev zakona. Te dni sta se Botár in njegova žena srečala na ulici v Sombathelyju — oba v vozu. Botár je potegnil revolver in streljal na ženinega kočijaža, ki ni bil zadet, a je v strahu vseeno ustavil konja. Nato je Botár priskočil k ženi, jo dvignil iz voza, nesel v svoj voz in se v diru z njo odpeljal. Kočijaž je proti Botárju vložil ovadbo radi poizkušene umora.

Rabindranath Tagorova šolska republika. Indijski pesnik Rabindranath Tagora je prisojeno mu Nobelovo nagrado do zadnjega vinarja podaril svoj šoli, ki jo je bil ustanovil l. 1901. Ta šola je popolnoma neodvisna od angleške uprave in po svojem ustroju prava republika. Zavod leži pri Bolpuru (med Delhijem in Kalkuto) in se imenuje »Santineketan«, t. j. »Miri dom«. Na pokojni dobravi, sredi plodnih polj, kateri kraj si je bil pesnikov oče pred 50 leti izbral za svoja mistična premišljevanja, je Tagora zgradil obsežno poslopje in je obdal z vrtovi. V zavodu se nahajajo prostorne učilnice, spalnice in vsi drugi prostori; učenci in učitelji stanujejo vsi v zavodu. Poleg poslopja se razprostirajo obširna igrišča. Učenci in učitelji, način pouka, hišni red in običaji — vse to je pristno indijsko brez angleške primesi ali vpliva. Pesnik je odklonil celo vsako vladno podporo za svoj zavod, samo da mu je ohranil popolno neodvisnost. Služabništva v zavodu ni nobenega, učenci sami opravljajo vsa domača dela. Nekaj časa je zavod imel nadzornika, ki se je pa izkazal popolnoma odveč ter so ga zato odpravili. Učiteljstvo izmed sebe izvoli načelnika. Šola ima svoje lastno sodišče, ki sodi po zakonih, sklenjenih v šoli sami; sodišče je sestavljeno iz gojencev. Pouk se prične zjutraj zgodaj s prepevanjem Tagorovih himen na prostem. Dvakrat na teden se učenci z učitelji zbere v domači kapeli, kjer razpravljajo o verskih in moralnih vprašanjih.

Privilegirana brezumnost. Pod tem naslovom je nedavno v Petrogradu izšla knjiga proti ženski modi, ki jo je spisal ruski polkovnik Elc. Knjiga brezobzirno biča žensko modno brezumje in dokazuje, kako ženski manjka vsakega pravega čuta za lepoto in kako pri nji vedno bolj pada tudi čut sramežljivosti. Pisatelj navaja zgodovino mode iz srednjega veka in navaja po vrsti modne gluposti, katerim so se žene od tedaj do danes podvrgavale kakor najvišjemu, neodoljivemu povelju — prav kakor se vojak brez ugovora pokori poveljem višjih. Ko so ji kot okras na glavo deli kraguljčke in urezali rokave, ki so se dotikali tal, — je pokorno zvonila s kraguljčki in pometala z rokavi. Ko so ji napravili za lasni okras kite iz konjske žime in žice — jih je nosila v obliki ladij in potic — brez ugovora, da, z nečimurnim ponosom kakor nakinčan konj. Do francoske revolucije se je moda vendar le redko menjala — komaj vsakih 100 let. Po revoluciji je postalo drugače — in kar je najhujše: moda je odslej šla za tem, da ženski polagoma jemlje obleko — kos za kosom. Vsa nepotrebna in kasneje tudi potrebna obleka se odpravlja, na glavi pa se nasprotno pojavljajo pravičati turbani. V 30. letih je nastopila reakcija: krilo je bilo spodaj vedno širše in se končno razvilo v krinolino z jeklenimi obroci. In kaj vse ni sledilo potem! Sicer tako pretirano nežna in strahopetna ženska nosi na glavi tuje lase — največkrat odrezane mrliču, umrlemu morda na kaki kužni bolezni. Svoje lastne lase si brez usmiljenja kvari v vročim železom, da jih skodra, z raznimi barvami. Spomnimo se, na kako prečudne načine si je ženska tekom zadnjih dob »popravljala« telesne oblike! Vsa se še spominja na blazinice, ki so jih svoj čas ženske nosile na ledjih, sedaj pa v Parizu enake blazince nosijo spredaj od pasu navzdol. In stezniki! Enkrat so čisto kratki kakor dober pas, potem pa zopet dolgi, da oklepajo celo telo do kolen, da je ženska kakor rak v lupini. En tak oklep stane moža celo mesečno plačo. Nedavno so si ženske začele zavezavati krila spodaj pri nogah, da so hodile kakor za noge zvezan konj na paši. Opraviti se itak nobena več ne more sama, ker se obleka zapenja zadaj na hrbtu. In sedaj jim je moda vzela celo žep, da bi jim ja ne skazil vitkosti; saj na cesti si že še pomaga s torbico, v katero lahko spravi robček, denarnico, ključ — seveda je taka torbica kakor nalašč, da se izgubi ali kje pozabi; pa naj ti bo. Toda doma! Ključ vsak hip kam založi in iskati jih mora cela hiša, ravno tako nima robca nikoli pri roki. Vse te muke in težave prenašajo ženske zadovoljno brez vsakega upora; njihova razdraženost, izvirajoča

iz modnih neprilik, se obrača zgolj proti možu in družini. Nedavno je pariški modni svet ukazal ženskam na glavi nositi visoke lonce in košare, okrašene s trakovi, ptičjim perjem in cvetočim grmovjem — in ženske so se z največjo slastjo pokorile in ljubosumno opazovale druga drugo, katera ima lepše zvezan lонец in večjo košaro. Ko bo iz Pariza dospela v Peterburg moda, ki je morda primerna za južno Italijo, da hodi ženska tudi pozimi v sami batistini zgornji obleki brez spodnjega krila, oziroma z do kolen preklanimi krili, — potem živ krst ne bo pregovoril ženske, da bi se vsaj v najhujšem mrazu kaj topleje oblekla. Kaj zdravje, kaj pamet, kaj dostojnost — moda je najvišji ukaz. In zakaj vse to? Kdo bo rekel, da delajo ženske vse to radi možkih, da bi jih priklenile nase. Toda to je zmota. Le vprašaj moškega, ki je pravkar govoril s kako damo, kako je bila oblečena — gotovo ti ne bo vedel odgovoriti. Ako moškemu dopade kaka ženska, potem to pač ni v nobeni zvezi z njeno obleko. Pač pa obstoja druga, usodna zveza med možkim in žensko modno: Silni stroški, ki jih modno brezumje zahteva od ženske in ki jih mora seveda plačati mož — upropaščajo moža gmotno in moralno. Radi ženiniga razkošja postaja mož špekulant, razsipnik in zločinec. Najbolj čudno je pa to, da se modni slepo pokoravajo tudi najhujše emancipiranke — sufragetke, ki vendar zavračajo vsako moško jeroštvo in si hočejo tudi postave same kovati. Odkod pa vendar modne novosti? Pariški krojači si jih izmišljajo s svojimi risarji in slikarji. In čemu? Radi »kšefta«! Ženstvo se pa od njih da vleči za nos in se jim brezpogojno pokorava, pa naj velja tudi pravo lepoto, dostojnost, zdravje in obstanek cele družine. Ali ni ravno v tem resničen dokaz ženske inferiornosti? O tem naj bi ženske resno razmišljale.

Tovarno za okostnjake imajo sredi Pariza. Tovarna izdeluje okostnjake za zdravnike, umetnike in šole. Izdeluje jih iz pravih človeških kosti; mrtva trupla skuha jo in kosti belijo s posebnim postopanjem. Odpadlo meso mečejo enostavno v kanal. Vrata te tovarne so vedno strogo zaprta; odpirajo se tuintam za kratek hip, da puste skozi do vrha naložen, a skrbno pokrit ročni voziček. Ljudje, ki stanujejo v bližini te tovarne, se pritožujejo čez neznošen mrliški smrad, ki prihaja iz tovarne, a pomagati si ne morejo, ker ima tovarna vsa potrebna oblastvena dovoljenja.

Francosčina — mednarodni jezik. V Bruslju se je ustanovilo društvo, ki bo delalo na to, da se francosčina splošno prizna in uvede kot mednarodni jezik. Obenem hoče društvo reformirati sedanji težavni francoski pravopis. Društvo se bo dalje potezalo za splošno upeljavo novega koledarja, ki ga je sestavil društveni predsednik na ta način, da je leto razdelil na 13 mesecev po 28 dni. Vsesplošno naj se uvede decimalni sistem in odpravi tudi sedanje štetje časa. Uvede naj se mednarodni denar.

HČI NEMŠKEGA CESARJA POVILA SINA.

Brunšvik. Princezinja Viktorija Lujiza, hči nemškega cesarja, je povila princa.

Društva.

— **Dunajska podružnica Slov. plan. društva** izdaja za svoje člane in njih rodbine proti pristojbini po 1 K legitimacije za nabavo znatno znižanih zimsko-športnih vozniških listkov. Dobivajo se te legitimacije pri načelniku g. dr. Lj. Valjaveu (od 9. ure zjutraj do 2. ure popoldne, III., Vordere Zollamtsstraße št. 7 (II.-252), Fotografija potrebna. Vozni listki pa se kupujejo s temi legitimacijami v prometni pisarni deželne zveze za tujski promet (Landesverband für Fremdenverkehr), I. okraj Stock im Eisenplatz, Palais Equitable. — Neporabljeni vozni listki se tam tudi nazaj jemljejo. — Letošnje legitimacije veljajo še do 3. aprila t. l. (na »Aspangbahn« pa do 30. maja t. l.) — Cene nekaterih športnih vozniških listkov tja in nazaj: Dunaj — Aspang 4 K, Dunaj — Tünnitz 5 K 60 h, Dunaj — Puchberg 3 K, Hütteldorf — Mariazell 7 K 70 h, Dunaj — Hieflau 10 K 30 h, Hütteldorf — Gössing 6 K 70 h, Dunaj — Selzthal 12 K 30 h, St. Pölten — Mariazell 4 K 80 h, St. Pölten — Gössing 3 K 80 h.

— **Društvo za podpiranje odpuščenih kaznjencev na Hrvaškem in v Slavoniji** je imelo te dni svoj občni zbor. Društvo je imelo koncem 1913. leta 49.083 K premoženja. Lani je društvo podelilo podporo 101 kaznjencu v skupnem znesku 1052 K. Društvo si prizadeva, da bi se inteligentnejši kaznjenci v kaznilnici učili strojnega pisanja, da bi po prestani kazni lažje našli kako službo.

KNJIŽEVNOST.

Schimpfi, Nemško - slovenski slovar, K 3.—. Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Ker ima ta slovar zelo pripravno žepno obliko, ter obsega poleg tega velik beseden zaklad, je zelo praktičen ter priporočljiv posebno za one, ki morajo nositi slovar s seboj. Seveda bo pa slovar tudi vsakemu drugemu dobro služil, ker je v vsakem oziru popoln.

Italijansko-slovenski slovar. Sestavil dr. Josip Valjavec. Vez. K 4.50, Katoliška Bukvarna v Ljubljani. To je najpriročajši laško-slovenski slovar, ki je poleg tega tudi izredno natančen, ker obsega poleg frazeologije nad 40.000 besed. Slovar je tiskan z izredno finimi nalašč v ta namen naročenimi črkami ter je jezikovno, kakor tudi tehnično na višku. Služil bo izvrstno v šolah ter bo tudi vsakemu zasebniku, ki je nevešč ali tudi že več laškega jezika dobro došel.

Iskravec, Slovensko - laški slovarček. K 3.—. Ker bo izšel Valjaveč slovensko-laški slovar šele čez nekaj let, je to edini slovensko-laški slovar, ki je na razpolago. Tudi ta slovar je obširen in natančen ter v splošnem prav priporočljiv.

Ušeničnik »Sociologija«. 8 K 50 v. vez. 10 K 80 vin. To je ena naših najboljših znanstvenih knjig, na katero bi bili upravičeno ponosni tudi tuji kulturni narodi. Vsak posamezen stavek priča, kako globoko in s kakim umevanjem se je pisatelj poglubil v stvarino, ki je obdelana v tej krasni knjigi.

De Waal, Valerija ali zmagovalni izhod iz katakomb. Zgodovinska povest K 1.50, vez. K 2.10. — Najkrasnejše povesti, kar jih šteje svetovno slovstvo, so zajete iz prvih časov krščanstva, ki je takorekoč viteška doba vsega človeštva. V navedeni povesti se zrcali konec boja med ginečim paganstvom in procvitajočim krščanstvom, ki si je z zmago Konstantina Velikega nad Maksencijem osvojilo cesarski Rim, odkoder je potem zavladalo po celem svetu. Vzvišena zgodovinska snov, ki tvori ogrodje te povesti in zanimivi zapletljaji dejanj jamčijo, da ohrani knjiga trajno vrednost in izredno privlačno silo. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Zbirka slovenskih povesti, katero urejuje profesor J. Grafenauer, je gotovo naš najsimpatičnejši in najpoljudnejši pojav, ker prinaša izbrane pripovedne spise naših domačih pripovednikov. Zbirka, ki izhaja četrtletno, se odlikuje po krasni vsebini leposlovnih spisov, katere prinaša, ter po priročni obliki in lepi zunanji opremljeni. Prva njena prednost je pa izredno nizka cena, kajti vsak zvezek stane samo 60 h. Njen glavni namen je namreč, podati našemu ljudstvu za malenkostno ceno res nekaj dobrega in zdravega. Zbirka bo izhajala redno v zvezkih po 60 h, le kadar pride na vrsto kaka daljša povest, se bodeta združila dva zvezka, ki izide ta ob enem v jedni knjigi. Ker bo prinašala zbirka spise naših prvovrstnih pripovednikov, katerih zbrani spisi so predragi, da bi jih nabavil vsak posameznik, pa tudi spise, ki so raztreseni po časopisih, bo gotovo dosegla svoj namen ter budila in gojila v našem ljudstvu veselje do dobrega berila. — Do sedaj sta izšla dva zvezka, in sicer: 1. J. Ogrinc, »Vojnimir ali poganstvo in krst«. Povest iz časa pokrščevanja Slovencev. 2. Fr. Erjavec, »Hudo brezumno ali Gozdarjev rejeneč« in drugi spisi (»Ni vse zlato, kar se svetli«, »Izgubljen mož«, »Ena noč na Kumu«, »Mravlja«.). — Drugi zvezek nam nudi jasno sliko enega naših najboljših in najbolj simpatičnih starejših pripovednikov, ki se odlikuje po svojih povestih in slikah iz življenja narave. — Tiska se tudi že tretji zvezek, ki bo obsegal »Vesele povesti« in sicer Jakličevi: »Za možem« in »V pustiv je šla« ter Jurčičeva povest »Pravda med bratoma«, ki se ni priobčila v njegovih zbranih spisih.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

GLASBA

za velikonočno dobo in praznike.

Hribar p. Angelik: postni in velikonočni napevi za mešan zbor. Part. 2 K, gl. po 50 h.

Falst dr. Ant.: Deset cerkvenih pesmi za mešan zbor. Part. 1 K 50 h, gl. po 25 h. Zbirka obsega tudi 3 lepe velikonočne pesmi.

Grum Ant. Aleluja: 10 velikonočnih pesmi in Regina coeli za mešan zbor. Izvod 1 K 20 h. Lepe in veselega značaja so te velikonočne pesmi. Posebno lepa skladba je Regina coeli.

Laharnar J.: Velikonočne pesmi za mešan zbor. Part. 1 K 30 h.

Foerster Ant.: Te Deum po motivih znane zahvalne pesmi za mešan zbor, ali enoglasno z orglami. Part. 50 h. Najlažja skladba te vrste. Kratka, a s popolnim besedilom, zelo lepa in praktično prirejena, ker se nekateri odstavki recitirajo.

Kimovec dr. Fr.: Rihar renatus, 21 pesmi našem Gospodu za mešan zbor. Part. 3 K. Med drugimi napevi nahajata se tudi dva velikonočna.

Hladnik Ign. Op. 43: Velikonočne pesmi in Regina coeli za mešan zbor. Part. 1 K.

Sattner p. Hugolin: Te Deum za mešan zbor. Part. 1 K 60 h, gl. po 10 h. Krasna in veličastna skladba.

Gerbič Fr.: 12 pange lingua za mešan zbor. Part. 1 K 80 h, gl. po 40 h. Melodijozni, ljubki in lahki napevi.

Grum Anton: Asperges me in Vidi aquam za mešan zbor. Part. 60 h.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Lastni turške srečke, ki je, kakor splošno znano, prva tovrstna srečka, zamore postati vsakdo, kajti mesečni obrok za nakup iste znaša samo 4 K 75 h, kateri znesek zmore pač vsakdo, kdor pomisli, da mu v srečnem slučaju prinese resnično bogastvo, v najugodnejšem slučaju pa mora zadeti na vsak način vsaj najmanjši dobiček, s katerim dobi večji del kupnine zopet nazaj. — Naj nikdo ne prezre današnjega zadevnega oglasa »Slov. Stražec«, kajti s tem zagreši možnost, pri prihodnjem žrebanju dne 1. aprila t. l. zadeti 400.000 zlatih frankov!

Mnenje **gosp. dr. E. viteza de Karajan** v Solnogradu.

Gospod **J. Serravallo**

Trst.

V moji bolniški praksi sem z dobrim uspehom rabil vaše železnato kina vino Serravallo.

Solnograd, 16. junija 1911.

Dr. Karajan.

Bolečine v glavi

prenehajo, ako drgnemo čelo, v trdovratnem slučaju tudi kožo na glavi s pristnim

Levje-Francoskim žganjem

z mentolom. — Revmatizem, protin, trganje po udih, slabost v udih, trganje v bedrih, bodljaji v bokih, bolečine v križu, hrbtu in zobobol, slaba sapa, medlost, potenje nog, rok in telesa, izpadanje las zgine takoj, ako vporabljam pristno

Levje-Francosko žganje

z mentolom. — Original. steklenica stane samo

50 vinarjev.

Dobi se vseh lekarnah in drogerijah.

Pri mrzlici

influenca, pljučnem kataru itd. je »Kufek« zdrava jed, ki podeli moč, in ker je lahko prebavljiva krepi od mrzlice oslabiljeno telo in povzroča slast do jedi ker vsebuje veliko mineralnih snovi. Njegova vsestranska uporaba se razvija iz »Kufek« kuharske knjige, ki jo dobite v vseh lekarnah in drogerijah brezplačno.

Baden pri Dunaju žvepleni vrelec
Sanatorij Gutenberg in mestno zdravišče
Zdravnika-vodje: Dr. Oton pl. Aufschalter in ces. svet. dr. D. Podzhradsky. Prospekti zastoj.

Krojaški

pomočnik

se sprejme takoj pri Jos. Jurc-u, krojaški mojster, Predtrg pri Radovljici. 879

Dva

ključavničarska pomočnika

samostojna delavca sprejme takoj v trajno delo Ivan Triller, Bled. 868

Sveže pивske tropine

(malc) se dobe od danes naprej vsak dan v pivovarni »Union« v Spodnji Šiški.

5 gosjakov

se prodaja cena 7—8 K, pri Ogrinu, Gruberjevo nabrežje 8, Ljubljana. 899

KNJIŽEVNOST.

Franc Erjavčeve povesti. Izšel je ravnokar drugi zvezek Grafenauerjeve zbirke slovenskih povesti, katera ima namen med našim ljudstvom gojiti in buditi veselje do dobrega berila in katera prinaša samo spise slovenskih pripovednikov. Drugi zvezek obsega nekaj Erjavčevih povesti, in sicer: »Hudo brezdnó ali Gozdarjev rejenec«, »Ni vse zlato, kar se sveti«, »Izgubljen mož«, »Ena noč na Kumu«, »Mravlja«. Erjavec je eden naših najprijetnejših pripovednikov, ki je znan po zanimivosti svojih povesti ter po ljubkosti in mičnosti, s katero zna slikati naravo in njeno življenje. Ker slovensko občinstvo tega pisatelja, čigar spisi so malokomu dostopni, po večini še vse premalo pozna, bo ta zvezek splošno prav dobro došel tudi našim dijaškim in društvenim knjižnicam.

»Zbirka slovenskih povesti« izhaja v založbi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani in se odlikuje tudi po nizki ceni; vsak zvezek velja namreč samo 60 v., nudila bo lepo izbiro prvovrstnih spisov naših prijateljev, ki so poskriti v raznih listih ali pa so priobčeni samo v dragih zbranih spisih, radi česar posamezniku navadno sploh niso dostopni. Naša zbirka bo pa zbrala v posameznih zvezkih vse, kar je lepega ter podala v lepi obliki in kar najnižji ceni našemu ljudstvu.

Nalezljive otroške bolezni v sliki in besedi. Za šolo in dom priredil dr. Demeter vitez Bleiweis Trsteniški. Cena stenski sliki na poltrdem papirju s platnenim robom 4 K.

Na tej poučni tabeli so v sliki in besedi natančno obrazložene lahke in nevarne otroške nalezljive bolezni. Kdor bo prebral pouk o bolezni in pogledal sliko, bo na prvi pogled spoznal, ali ima otrok ošpice, škrlatinko ali kako drugo bolezen. Glavne znake vsake bolezni namreč lahko vsak razločuje. Te koristne tabele bi ne smelo manjkati v nobeni šoli, društvu in večji družini. Ker je ravno sedaj čas, ko se najbolj gosto pojavljajo otroške bolezni, naj vsak, kdor ima otroke, poseže po zgoraj označeni tabeli, ki se dobi in naroča v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Zemljevid Gorenjske, z novo bohinjsko in tržiško železnico, cena 60 h, je zopet na razpolago. Ta zemljevid se odlikuje po svoji izjemni natančnosti. V njem je namreč naznačena vsaka vasičica, vsako selo ter posamezno stoječe hiše. Poleg cest ima zemljevid orisane tudi vsa stranska pota in stezice. Sploh podaja zemljevid vse orijentacijske točke, tako da z njim v roki vsak lahko prepotuje Gorenjsko ter si ogleda njene krasote brez vsakega vodnika. Zemljevid se naroča v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani.**

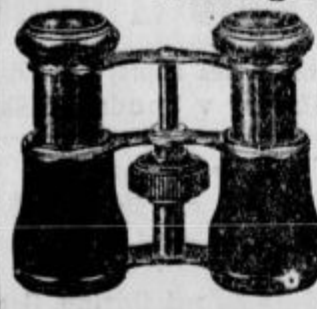
Steckenpferd-iližino mlečno mlo

Bergmann & Co., Tešin ob Labi
je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsaki dan pohvalnice.
Dobi se povsod & 80 vin. 744

Tovarne za Asbestškrilj 'Zenit'
družba z omejeno zavezo Mor. Žumberk
dobavljajo najboljši in najcenejši
krovski materijal.
Zastopnik: **Zajec & Horn, Ljubljana.**
Dunajska cesta 73. 249

Izprašani optik
Fr. P. Zajec, Ljubljana
Stari trg št. 9 1135 1

Očala in ščipalniki natančno po zdravniških in znanstvenih predpisih. Velika zaloga toplotmerov barometrov, vsakovrstnih daljnogledov itd. itd. Moderno urejena delavnica z električnim obratom. Ceni brezplačno!

Prodaj že več let obstoječo

trgovino

na najbolj prometni cesti v bližini Ljubljane, pod ugodnimi pogoji. Naslov pove uprava lista pod št. 876. (Znamka za odgovor.)

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovino z mešanim blagom pri tvrdki Jakob Sem, Ljubno, Savinska dolina, Štajersko. 867

V globoki žalosti potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljani sopro, oče, sin, brat, svak in stric, gospod

Franc Jezeršek

pekovski mojster in hišni posestnik

danes zjutraj ob 2. uri, previden s sv. zakramenti, v 47. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnika bo v četrtek, dne 19. marca ob polu 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Novi Vodmat 58, na pokopališče k Sv. Križu.

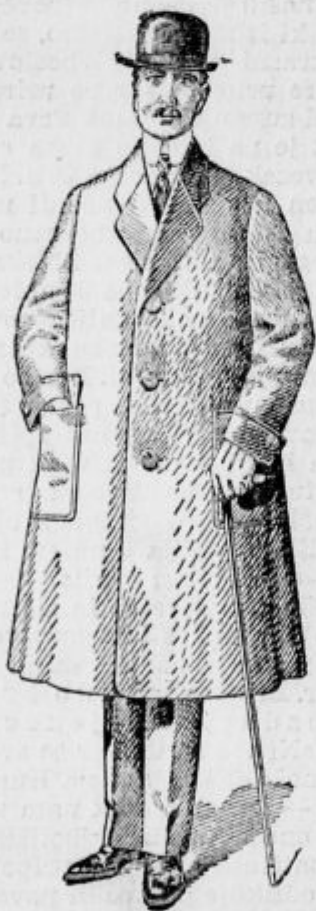
Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. Bodi nepozabnemu ohranjen blag spomin!

V Ljubljani, dne 18. marca 1914.

Antonija Jezeršek, soproga. — Franc, Josip, sinova. — Marija, Franja, Antonija, Pavlina, hčere.

940

Prvi slovenski pogrebni zavod Josip Turk.

Za pomlad in poletje

priporoča tvrdka

GRICAR & MEJAC
LJUBLJANA

Prešernova ulica šte. 9
svoje bogate zalogo

izgotovljenih oblek

za gospode in dečke ter mične novosti
v konfekciji za dame in deklice.

Ceniki zastoj in franko. 905

NARAVNOST IZ

SPI

TKALSKEGA KRAJA

morate kupovati platna, cefire, fino tkano za srajce, kanafase za povlake, brisače, robce itd. za svoje domače potrebe.

Pošiljatev za poskušnjo po povzetju:

23 m kanafasa za povlake	REKORDIA	
78 cm širokega, z rudečimi ali modrimi progami, samo		K 10-60
23 m bele fine tkanine	IRIS za srajce	11-—
23 m RUMBUŠKE TKANINE		11-50
18 m cefira za srajce	PERMANENT za 6 srajce, razdeljenega po 3 metre	8-60
tucat belih damaških brisač št. 7,	48x100 cm, samo	6-—
3-15 m dolgih, platna, cefira, delena, kanafasa itd., samo		25-—
boljša vrsta samo		31-—

Pogorska krščanska tkalnica

LIMERIA-SPI št. 27, Orliš. gore Češko.

Zorci raznega blaga zastoj. — Kar ne ugaja se menja, ali pa se vrne denar.

Zastopniki se iščejo

za obisk pekarij in mlekaren po Kranjskem in Istri za prodajo strojev proti dobri proviziji. Ponudbe pod »Flefig 931« v nemščini na upravo tega lista. 931

Prodaj iz proste roke

celo posestvo

ali polovico, ali samo gozdno deleže, ali tudi njivo. Prodajam od danes naprej skozi dva meseca. — Vprašanja na: **Matevža Lekan, Babno polje 12,** pošta Starigr pri Rakeku. 939

Jajca za valenje

zajamčeno čistokrvnih premijskih

sulmtalskih kokošij

po 30 v komad oddaja graščinsko oskrbnišvo Freudenau pošta Čmurek, Štajersko. 799

Nova

hiša

še 6 let davka prosta, zraven hiše 2 lepa nova hleva, velik vrt s sadnim drevjem, poleg tega 2 njivi in 2 gozda. Vse v najlepši legi, za obrtnika najbolj pripravno, se takoj pod zelo ugodnimi pogoji proda. Vpraša naj se posestnika **Franc Travnika, h. št. 42 v Trebnjem, Dolenjsko.**

Iščem rabljeno

National Registrir-Kasse

Ponudbe naj se vpošljejo ležeče na glavni pošti Ljubljana pod šifro št. 7. 928

Staro železo!

1 železni rezervar, 1 železna nonev, 3 kotoči, 1 kotel od lokomobila in drugo drobno železo preda pivovarna **Laški trg.** 934

Iščem mesta

hišnika ali oskrbnika.

Izurjen sem v vseh kmetijskih poslih. Naslov se izve v upravi Slovence pod šte. 936.

Zaradi izsellive je na prodaj

804

hiša

z 2 sobama, kuhinjo, kleti v dobrem stanu. Cena K 2.400.—, polovica se lahko vknjiži. Več pove **M. Kordež, Kamnagorica št. 5, p. št. Vid pri Ljub.**

„Viktoria“ lovarna za žilno kavo sprejme

provizijske zastopnike

pod zelo ugodnimi pogoji. 929

Ni lakota najboljši kuhar ampak skušnja.

Skušnjo drugih sebi v prid obrniti, to je skrivnost pametne glave. Milijoni gospodinj, učiteljice gospodinjstva in kuharice se strinja v hvale o dr. Oetkerjevih izdelkih; dolgotrajne izkušnje so jih naučile, da visoko cenijo dr. Oetkerjev pecilni prašek, vaniljin sladkor, pudring, prašek, gustin, regina gelatine in dr. Oetkerjev vkuhalni pripomoček, in pametne, mlade ženske si bodo pridobile sloves dobre gospodinje le s uporabo teh splošno znanih pripomočkov v kuhinji. Na okrašenih polici imajo vsak čas pripravljene lične Oetkerjeve zavitke in recepte ter ne pridejo nikdar v zadrego, ako potrkaja ljubi gost tik pred obedom na duri njihove snažne delavnice, kjer v aluminijevih, v čistih, niklastih ali porcelanastih retortah pripravljajo nektar in ambrozijo za ljubljeno soproga. 896

kakor malo takih. Najsrečnejšega se je čutil v družbi svojih duhovnih sobratov. Posebno bridko bodo občutili njegovo izgubo reveži in siromaki. Bil je pokojni gospod dekan vzoren duhovnik in zaveden Slovenec. Njemu v blag spomin so zložili pričujoči duhovniki za Slovensko Stražo 62 kron. R. I. P. — Za dekanijskega administratora je imenovan g. Andrej Gliebe, mestni župnik v Ormožu, za provizorja pri Sv. Tomažu pa g. Franc Močnik, ondodni kaplan.

š Občinske volitve v Višnji vasi pri Vojniku. Pri občinskih volitvah dne 14. t. m. je zmaga Slovenska kmečka zveza. Živelj volivci!

š Das höchste Gut des Mannes ist sein Volk, das höchste Gut des Volkes ist seine Sprache. Ta citat Felixa Dahna omenja celjska »vahtarca« v poročilu o celjskem »Sprachenverein«. Ali ni to naravnost smešno, da si upa ta listič, oziroma celjski Vsenemec obelodaniti ta citat, ko vendar vsak ve, da so ravno celjski in drugi spodnještajerski Nemci ravno tisti, ki ropajo po svojih mučilnicah našemu ljudstvu materni jezik? Seveda pri naših Nemcih velja vedno dvojno merilo.

š Bela žena. Na Ponikvi ob j. železnici je umrl dne 10. t. m. v visoki starosti 86 let g. Jožef Vrecko, oče našega deželnega poslanca g. Vreckota. Naše sožalje! — Pri Sv. Juriju ob Taboru je umrla ga. Marija Verdel, posestnica v Lokah, mati šolske sestre Eveline. — V Rajhenburgu ob Savi je prominul nad 80 let stari oče g. župnika Franc Cerjak. — V Malih Brasovčah pa je umrla dne 14. t. m. Tončka Ortl, vneta članica naših organizacij pred pridna dopisovalka naših listov. — V Kozjem je umrl Janez Bah. Rajni je bil eden naših najbolj zanesljivih mož v Kozjem. Bil je več let član občinskega zastopa in drugih korporacij.

š Vrlj svatje. Na gostiji Peršuh-Napast na Dravskem polju so rodojubilni svatje nabrali za »Slov. Stražo« 17 K.

š Samomor. Na Vranskem so našli obešenega na kozolcu mladega posestnika Fr. Paul iz Mernice. Bil je komaj 10 mesecev poročen. Sodniška obdukcija je dognala, da se mu je omračil um.

NEMŠKI CESAR OBIŠČE V MIRAMARU NAŠEGA PRESTOLONASLEDNIKA.

Berolinski listi poročajo, da bo bival nemški cesar Viljem od 24. do 27. marca v Benetkah. 27. t. m. se odpelje iz Benetk v Miramar, kjer obišče našega prestolonaslednika; od tu se še tisti dan odpelje na otok Krk.

Ljubljanske novice.

Ij Knezoškof dr. Jeglič se je te dni odpeljal v Sarajevo, da nadškofu dr. Stadlerju k jutrišnjemu imendnu osebno častita.

Ij Štrajk na srednjih šolah. Kakor se nam poroča iz raznih srednjih šol, so dijaki ostali danes po nekaterih srednješolskih zavodih deloma od pouka. Hoteli so proslaviti 500 letnico ustoličenja slovenskih vojvod. V ta namen so imeli pri franciškanih tiho sv. mašo, katero je daroval P. Matfež Vidmar. Neznana trojica je pred dnevi naročila pri zakristanu sv. mašo, kakor se ponavadi sv. maše naročijo. Kaj, ako bi gg. radikali tudi pri sokolskih slavnostih in priredbah preskrbeli za sv. maše? ... Pred srednjimi šolami je bilo veliko število policijskih stražnikov, od katerih so nekateri podili dijake v šolo. Policija je pred II. drž. gimnazijo prišla dva dijaka, ki sta nekaj klicala in ju oddala ravnatelju. Tudi pred franciškanško cerkvijo je bil velik oddelek policije, ki pa ni imel posla. Na II. državni gimnaziji se v nižjih razredih je izostalo 124 dijakov (v V. a jih ni bilo 23, v V. b 27, v VI. je manjkalo vseh 28, v VII. 24, v VIII. 22; na I. državni gimnaziji so bili skoro vsi dijaki v šoli, na realki. ni prišlo v šolo 78 dijakov (v VII. b jih je od 35 manjkalo 28, v VI. b od 33 — 29, v V. b od 32 — 21. Na učiteljsku jih ni bilo k pouku 84, in sicer: moški oddelek: V IV. letniku so vsi izostali, prišel je samo eden — brez knjig; v III. letniku jih je prišlo v šolo 6, ostali so izostali; v II. letniku jih je prišlo 12, drugi so izostali; v I. letniku je izostala večina; v pripravljalnem tečaju jih je odšlo ob 10. uri domov 18. Na ženskem oddelku so prišle v šolo vse gojenke, ne manjka niti ena. V taki stavki, kakor rečeno, ne vidimo prav nikake koristi za našo narodno stvar, zdi se nam celo, da bi one kronice, katere utegne ta stavka veljati starše, več zalegle, če bi se brez stavke zbrale v narodne namene. Že včeraj smo rekli, da so brezvestni oni, ki so mladino zavedli v stavko in nanje pada tudi vsa odgovornost. Obžalujemo, da glasu vodstva koroskih Slovencev ni ubogala vsa mladina in da je mnogo mladih ljudi raje sledilo popolnoma neodgovornim ljudem. Storili smo svojo dolžnost: svarili smo mladino pred nepremišljenimi koraki in ozorili

starše — iz nesrečnega pisanja tukajšnjega lista »Dan« je bilo tudi pričakovati, da se zopet zapelje mladina —, zato lahko mi tudi danes mirno in odločno povemo ter povdarimo svoje stališče. Pod nobenim pogojem ne odobravamo ravnanja dijakov, ki pomeni kršenje discipline in avtoritete, toda — razumemo našo mladino. Slavila se je pred meseci bitka pri Lipskem, slavila pragmatična sankcija, Madžari slavijo iz svoje zgodovine dneve, ki so očitno protidinastični, Poljaki slavijo svoje junake iz vstaških svojih bojov, Čehi proslavljajo dogodke iz svoje zgodovine, na zavodih, ki jih imenujemo naše, se prirejajo »Schillerfeier« itd., zato je pač umljivo v današnjih časih, ko igra narodnostni moment tako izrazito ulogo ne le v Avstriji, ampak povsod zunaj nje, da se je mladina spomnila najizrazitejšega dogodka iz naše slovenske zgodovine ter hotela proslaviti ta dan. Da se je zgodilo to na nedovoljen način, tega ne odobravamo, zleteti pa bi bilo, da bi bilo dovoljeno tudi vseskozi zvestemu in dinastiji vdanemu narodu proslaviti ta dan — tudi v kulturnih zavodih, to je na naših srednjih šolah. Kakor čujemo, je bila dotična prošnja za proslavo v šolah od merodajne strani že vložena in je bilo pričakovati v kratkem ugodne rešitve, da ni prišlo danes do štrajka. Lepa šolska slavnost bi bila imela pač boljši efekt, kot ga ima tak štrajk. Kar se tiče posledic srednješolskega štrajka, naj bi uvaževali psihološki moment posebej oni, kateri bodo imeli soditi o nepremišljenem koraku naše mladine. Ako bi oblasti storile svojo dolžnost, kakor smo jo mi, bi gotovo tega neljubega dogodka na naših srednjih šolah ne bilo.

Ij Poročil se je danes gledališki kapelnik Jožef Schendl z gdnco Marijo Hamerschmidt.

Ij Na igro »Sveti Just«, ki se uprizori jutri, na praznik sv. Jožefa, na odru Rokodelskega doma, še enkrat opozarjamo. Z ozirom na lepo, izpodbudno vsebino igre, je obisk prav posebno priporočljiv. Pričetek točno ob 5. uri popoldne.

Ij Častno svetinjo za 40 letno službovanje je dobil sanitetni sluga mestnega magistrata g. Nikolaj Rus.

Ij Slika ustreljenega »kmečkega strahu« se nahaja v oknu našega upravnistva.

Ij Šišensko prosvetno društvo priredi dne 5. aprila t. l. ob pol 5. popoldne v Ljudskem domu znano igro »Divji lovec«, na kar se slavno občinstvo že sedaj opozarja. Vstopnice se prodajajo v društvenih prostorih Spod. Šiška št. 88 in neposredno pred igro pri blagajni.

Ij Objava veze avstrijskih državnih računskih uradnikov. Minuli mesec je zborovala zveza avstrijskih državnih računskih uradnikov na Dunaju. Na tej skupščini se je soglasno sklenilo pojasniti občinstvu, da službena pragmatika ni donesla uradnistvu nikakega zboljšanja plač, ampak se je le uvedlo časovno napredovanje, to se pravi, uradnik doseže po gotovi dobi let prejeme višjega plačilnega razreda, če je dobro kvalifikovan; ni mu torej treba čakati, da slučajno o avanzira na mesto, ki je izpraznjeno vsled smrti ali vpokojitve prednika. Gmotni položaj se zboljša po časovnem napredovanju le majhnemu v delu uradništva in še to le momentano. Prejeto mora tedaj organizacija stremeti po tem, da se res zvišajo prejemki uradništva. Službena pragmatika zlasti ne ustreza želji računskih uradnikov, ki so po izobrazbi, ki jo za računsko oslužbo predpisuje cesarska naredba z dne 21. novembra 1866., upravičeno upali, da jih vlada uvrsti v kategorijo B in ne C časovnega napredovanja; avstrijski državni računski uradniki bodo tedaj tudi še nadalje delali na to, da vlada ustreže tej pravičnici, tedaj upravičeni želji. Ker je ravno računsko in kontrolna služba za urejeno državno gospodarstvo tolike važnosti in si mora računski uradnik šele potom zasebnega študija za časa službovanja pridobiti vsetisto obsežno znanje postav in predpisov, ki ga zahteva njegova služba, zato je treba, da se kurz na univerzi za državno računovodstvo tako spopolni in razširi, da si bodo obiskovalci tega kurza že pred vstopom v državno računsko službo pridobili vse znanosti, ki jih potrebujejo v svoji stroki. Redni obisk tega kurza je dovoliti le maturantom gimnazije ali realke. Na tej skupščini se je slednjič sklenilo tudi delati na to, da se zvišajo prejemki vdov in sirot, ker že dolgo več ne odgovarjajo sedanjim cenam življenjskih potrebščin. Organizacija računskih uradnikov bo tudi v bodoče v splošnih uradniških zadevah delovala skupno z drugimi uradniškimi organizacijami, pri tem pa vedno varovala koristi svojih članov.

Ij Gremij trgovcev v Ljubljani je imel dne 8. marca t. l. svoj reden letni občni zbor. Navzočih je bilo 97 članov. Načelnik Ivan Samec, ki je vodil občni zbor, je v svojem pozdravnem govoru omenjal, da trgovci nimaio svojih zastopnikov niti v

parlamentu, niti v deželnem zboru kranjskem, ki bi zagovarjali trgovske interese. To se pa tudi pri vsaki priliki pokaže, trgovskemu stanu se nalgaio vedno večji davki in davščine. Poziva trgovce, da se živahno oklenejo edine organizacije, to je gremija. Spominja se tudi umrlih članov in se navzoči v znak sožalja dvignejo raz sedežev. — V odbor so bili izvoljeni: Za načelnika Ivan Samec, za njegova namestnika: Ivan Mejač in Ivan Kostevc, za odbornike pa: Ivan Bonač, Josip Ciuha, Ant. Gerkman, Fran Golob, Ivan Jelačin, Ant. Kanc, Ignacij Kessler, Karel Kregar, Josip Perdan, Karel Seunig, Fran Stupica in Josip Vidmar.

Ij Društvo trgovskih vajencev »Adrija« v Ljubljani vabi na zabavni večer, ki ga priredi v nedeljo, dne 22. marca 1914 v Rokodelskem Domu, Komenskega ulica št. 12. Spored: 1. Tamburanje. Tamburaški zbor K. M. D. 2. Govor. 3. »Zloba in zvestoba.« Igrokaz v štirih dejanjih. — Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K 20 vin., II. vrste 1 K, III. vrste 80 vin., IV. vrste 60 vin., stojišče 20 vin.

Ij Slovensko gledališče. V nedeljo, dne 15. marca, so dali drugo poglavje Blumenthal - Kadelburgove burke: »Im weißen Röhl« (1898). Igra je med Nemci dosegla precejšnjo popularnost, zlasti Giesecke - Bucek je zaslovel po svoji šegavosti in dovptinosti. Njegov modus dicendi »Das Geschäft ist richtig« pa je postal stereotipčen. Drugo poglavje, ki se vrši »Čez leto dni« istotako v Berlinu in Salzkammergut, odnosno v Ljubljani in na Bledu, je vredno svojih premis. Igra je precej srečno lokalizirana, tupatam tako dobro, da nemški avtor popolnoma izgine iz predstave. Da literarno delo to ni, je samo ob sebi umevno. Je igra za homerski smeh in kratak čas. Prav mnogo je v njej komičnih situacij in nepričakovanih zapletljajev. Koncem drugega in tretjega dejanja se smeh in aplavz ništa mogla poleči. Za občinstvo je bil to vesel večer sredi postnega časa. Povhe je igral po svoje zelo dobro, bil je skozi in skozi neroden meščan in domisljaj Ljubljane. Prof. Koprivarju — Danilu ni ničesar reči, je prav ugaljal, tudi spomin, ki dela njegoviigri časih veliko preglavic, ga ni zapustil. V programu ni njegove vloge. Drenovec se v nekaterih vlogah povzdigne nad normalo svoje igre, a tukaj mu je manjkala vsa njegova spontanost ob strani Povhetovi. Grom je učinkoval dobro s svojo pretirano ljubosumnostjo. Pokazal je, da tudi kot restavrater ni pozabil svojega markerskega naturela. Sedstov poročnik enkrat ni bil kot sem si ga predstavljal. Dame so napravile iz svojih vlog to, kar navadno od njih pričakujemo. Superlativov ni bilo ne v negativni ne v pozitivni smeri. G.

Ij Dva voza tovernega vlaka sta skočila iz tračnic danes zjutraj v Štorah pri Celju, ko so tovorni vlak pomikali. Voza sta se prevrnili in zastavila dva glavna tira. Brzovlak št. 4 proti Dunaju so ustavili v Celju, brzovlak proti Trstu so pa ustavili v Št. Juriju. Ob pol 5. uri zjutraj je bil zopet normalen promet.

Ij Na tukajšnji potresni opazovalnici so danes zabeležili dva močna potresna sunka, oddaljena 10.000 km.

Ij Jerebova žrtev. Kakor čujemo, je bil včeraj aretovan policijski stražnik Gustav Mandič, h kateremu je baje Jereb nosil ukradene reči. Izvršila se je na njegovem domu hišna preiskava, katera je dala povod aretaciji.

Ij Objava o novi telefonski zvezi. Z 19. marcem t. l. se uvede govornilni promet med krajem Eipel (Češko) ter Trstom in Ljubljano. Govornilna pristojbina za navaden triminuten pogovor znaša 3 krone.

Ij Društvo: »Klub slov. amater-fotografov« v Ljubljani javlja vsem svojim članom, da se vrši v ponedeljek, dne 30. marca t. l. redni občni zbor društva. Kraj in ura se pravočasno naznani. Odbor društva: »K. S. A. F.«

Ij Slovensko deželno gledališče. V četrtek zvečer se uprizori zadnjič v sezoni noviteta »Čez leto dni«. Burka je pri prvi predstavi izbornou uspela in občinstvo se je izvrstno zabavalo. Zlasti so ugajali godrnjavi večtržec Bucek, ljubosumni krčmar Žan, usiljivi poročnik Repar in hudomušni odvetnik dr. Kovač. — V nedeljo se igra Jurčič-Govekarjeva igra »Deseti brat«.

Ij Opozorjamo še enkrat, da se pričenjajo predvajanja »Življenje Jezusa Kristusa« v kinematografu »Ideal« v Ljubljani v petek, 20. t. m. in bodo trajala do četrta, 26. t. m., vsaki dan ob pol 11. t. pol 3., 4., pol 6., 7., pol 9., v nedeljo in praznik tudi ob 10. zvečer. — Ta film je vzor-delo moderne kinematografije in krasna koloracija je očarujoča. Nihče naj ne bi zamudil ogledati si to sliko. Obiskovalcem z dežele se priporoča, da prej naznanijo prihod ali kupijo vstopnice, da jim ostane prihranjen prostor.

Ij Bolniška blagajna samostojnih obrtnikov v Ljubljani vabi k rednemu

občnemu zboru Bolniške blagajne samostojnih obrtnikov v Ljubljani, ki bo de v nedeljo, dne 22. marca 1914, ob pol 2. uri popoldne v restavraciji pri »Zlatorogu«, Gosposka ulica. Ako bi ta ne bil sklepčen, se bode vršil uro pozneje drug občni zbor, ne oziraje se na število navzočih članov.

Ij Najdena sta dva ključa. Izgubitelj ju dobi na magistratu pri predsedstvenem slugi.

Združeni čevljarji naznanjajo slavnemu občinstvu, da je razprodaja vsled prevelikega navala občinstva prekinjena do 1. aprila.

NEKAJ O SOKOLIH.

Sokoli v Kolínu na Češkem so izključili iz društva vse one, ki so bili v pripravljalnem odboru za tamošnji katoliški shod, med njimi tudi g. dekana. Kmalu potem so degradirali tudi takimenovano »Kmachovo Sokolsko godbo«, ker se je udeležila »klerikalnega« spreveda, četudi v navadni obleki. Godba se zdaj ne sme več imenovati »sokolska«, ne sme nositi sokolske uniforme ali kakršnihkoli sokolskih znakov. S tem so »Sokoli« zopet pokazali, da so zoper vse, kar je le količkaj — katoliškega, zoper vse, kar je le količkaj — katoliškega.

Poljski Sokoli in maša. O priliki poljskega sokolskega zleta dne 6. julija 1913 v Lvovu je bila tudi sveta maša na prostem. Poljaki se doslej niso dali zapeljati od čeških Sokolov v boj zoper vero in zato svoje slavnosti vedno združujejo z javno službo božjo. To pa seveda češki Sokoli smatrajo za nepotrebno »klerikalno« parado in so zato pri sv. maši ves čas stali s čepicami na glavi. Poljaki jih zato sedaj niti več vabili ne bodo, da jim ne bo treba gledati, kako češki Sokoli žalijo njih verski čut.

Zadnje vesti.

UMOR BOJEVNIKA ZOPER KORUPCIJO FRANCOSKE VLADE. NOVA SENZAČNA ODKRITJA.

Pariz. »Figaro« objavlja krasen članek v spomin svojemu šef-redakterju. Pravi, da je rajnik Caillaux očital, da je bil kot minister ravnatelj in o z e m s k e banke, »Egiptovske kreditne banke«, koje obligacije so po postavi prepovedane, da je omogočil udarec na državno rento, tako da so njegovi pristaši pri tem v par urah en milijon zaslužili, da je rešil goljufa Rochetta pred pravico in da se je bahal, da je rentni davek pokopal, medtem ko ga je navidez branil, da mesta ravnateljstva »Egiptovske kreditne banke« ni odločil, kakor je izjavil, ampak je obdržal. Caillaux ni tožil in ni poslal sekundantov; prišla je njegova žena, da umori Calmetta. »Izgubili smo« — nadaljuje — »najplemenitejšega našega člana, ki je kot hraber vojak padel v vojski, ki jo je z odprtim vezirjem vodil zoper korupcijo, v vojski, kateri je on kot patriot posvetil ves svoj pogum in svoje velike talente.«

Pariz. »Intransigeant« priobčuje podrobnosti, kako je Caillaux glavnega državnega pravdnika Fabreja prisilil, da je odgodil drugi proces zoper lopova Rochetta. »Nikoli se nisem čutil tako ponižanega kakor takrat,« je dejal Fabre, ko je to storil.

Pariz. Zadnji članek, katerega je Calmette zoper Caillauxa spisal, označuje Caillauxa na podlagi pisma, katerega je s šifro »Jo« pisal svoji sedanjji ženi, takratni njegovi ljubici, za hinavca, ker se je na shodu svojih volilcev v Mannersu hvalil, da je dosleden mož, dočim pismo kaže, kako je stvar, katero je javno zagovarjal, v resnici onemogočil.

Pariz. V zbornici je vladalo včeraj veliko razburjenje. Monarhist Delahaye je zahteval, da se glavni državni pravdnik Fabre provizorično odstavi, da pojasni Rochettovo afero in je prebral izjavo Fabrejevo, da je bil od Monisove vlade prisiljen proces zoper Rochetta odgoditi. Monis je odgovoril, da ni procesa nikoli velel odgoditi. Jaurès je Delahaye pozval, naj Fabrovo pismo pokaže. Delahaye odgovori, da ga je sam bral. Monis je odgovoril, da je pripravljen podati tozadevne izjave parlamentarni preiskovalni komisiji. Zdj se vzdigne bivši minister Barthou in pokaže Fabrovo pismo. Pismo mu je izročil Briand. (Veliko iznenadenje.) Monis pravi, da tega pisma ne pozna. Barthou pismo prebere. Fabri izrečno pravi, da ga je takratni ministrski predsednik Monis prisilil, da je proces ustavil. (Velika senzacija. Desnica, centrum in tudi več levčarjev ploska Barthou-u.) To pismo je hotel Calmette objaviti, zato je padel od zločinske roke. Ministrski predsednik Doumergue označi postopanje Barthou-a kot nelojalno. (Ironični vzkliki pri opoziciji.) Barthou bi bil moral pismo parlamentarni preiskovalni komisiji pokazati, a je je dve leti skrival. Ceccaldi pojasni, da je Briand pismo Barthou-u kot ministru izročil. Monis izjavi, da se je proces odgodil, ker je zagovornik Rochetta obolev. (Klici: To je bila pretveza!) Jaurès pobija

Delahaye predlog in stavi predlog, da se preiskovalni komisiji dá sodna pravica. Zbornica to soglasno sprejme.

Pariz. Vse časopisje obsoja zločin. »Action français« pravi, da je prava morilka republika. »Gaulois« se spominja reka, da bo republika v krvi poginila, republikansko - nacionalistični »Echo de Pariz« pravi, da so radikalci vero uničili, moralno izpridili in hoteli iz vseh Francozov napraviti demoralizirance. Briandova »Petit République« piše, da je Calmette bil nesposoben vsake podlosti in da je bil njegov boj zoper Caillauxa žalostna dolžnost. Briandistična »France« graja, da Caillaux ni šel pred sodišče. »Libre Parole« pravi, da je Caillauxova žena ravnala premišljeno v interesu svojega moža, ki ni imel poguma iti pred sodnika. »Liberté« pravi, da je Calmette umrl na polju časti kot žrtev svojega patriotizma, da reši deželo grdega politikanca. »Petit Parisien« trdi celo, da je Caillaux zločin moral slutiti naprej. Samo vladni »Radical« simpatizira s Caillauxem, dočim istotako vladna »Laterne« vsaj graja zločin. Vsi drugi listi brez izjeme slave žurnalista, padlega za pravično stvar.

Pariz. Mesto je silno razburjeno. Najbolj je razlutilo javnost podlo pismo poslanca Thamasse na morilko, v katerem ta svobodomislec pravi: »Če človek (Calmette) pade tako daleč, da se sam postavi izven moralne postave in ga civilna kazen ne more zadeti, potem ni nič več kakor bandit; in če družba ne naredi temu konec, si mora poiskati razžaljeni sam pravice.« — To nesramno pismo je duhove tako razburilo, da je prišlo vnovič do demonstracij pred Caillauxovim stanovanjem. Množica je klicala: »Doli z morilcem!« Policija ni mogla nič opraviti.

Pariz. Iz sobe umorjenega ravnatelja »Figara« je na doslej še nepojasnjen način izginila mapa, v kateri je imel Calmette material proti Caillauxu. — Včeraj so bile v Parizu radi umora tako obsežne demonstracije, da je poleg policije moralo posredovati tudi vojaštvo. Aretiranih je bilo 35 oseb.

Pariz. Državni pravdnik Fabre je demisioniral.

POSREDOVANJE ITALIJANSKIH POSLANCEV ZARADI DOGODKOV NA REVOLTELLI.

Dr. Pitacco denunciral Jugoslovane, a vzlic temu odšel z dolgim nosom.

Dunaj. Pod vodstvom poslanca dr. Pitacca se je oglašila deputacija italijanskih poslancev pri ministru notranjih stvari, baronu Heinoldu, da intervenira zaradi dogodkov na Revoltelli. Dr. Pitacco je poudarjal, da so bili ti dogodki povzročeni od Slovencev in Hrvatov v očitnem namenu, da se zaneže spori z italijanskim prebivalstvom in povzročijo nemiri, da bi se tako onemogočila ustanovitev italijanske fakultete v Trstu. Naslikal je ministru jugoslovansko nevarnost, ki preti, češ da se vedno bolj in bolj širi gibanje za jugoslovanski Trst, ki je ne le nevarno italijanskemu elementu, temveč tudi državi. Dr. Pitacco je bil celo tako priden, da je prečital ministru celo vrsto brzojavk, v katerih so se izražale simpatije jugoslovanskemu dijaštvu v Trstu in obsojala divjaštva italijanskega dijaštva proti jugoslovanskemu dijaštvu na Revoltelli. Končno je dr. Pitacco poudarjal, da je treba, da se ustanovi laška fakulteta v Trstu v najkrajšem času, toda tako, da se omeji poset te fakultete izključno le na dijaštvo italijanske narodnosti. Minister baron Heinold je odgovoril, da vlada za enkrat ne more zavzeti nikakega stališča niti na eno niti na drugo stran, temveč hoče počakati, da se natančno izvede preiskava, nakar zavzame vlada popolnoma objektivno svoje stališče. Namignil pa je minister tudi dr. Pitaccu, da se njegove informacije ne krijejo popolnoma s poročilom, ki ga mu je podal dr. Pitacco. Zdi se, da je dr. Pitacco kljub svojim denuncijam Jugoslovancev odšel iz ministrstva s precej dolgim nosom!

ZREBANJE RAZREDNE LOTERIJE.

Dunaj. Pri današnjem zrebanju V. razreda razredne loterije je zadela 200.000 K srečka št. 54.319; 20.000 K je zadela št. 95.286; po 10.000 K številki 50.707 in 81.376; po 5000 K številke 7091, 29.119, 84.135; po 2000 K številke 811, 2264, 3234, 9783, 10.293, 13.429, 13.789, 14.048, 15.195, 24.117, 24.346, 28.936, 36.211, 40.730, 52.037, 63.469, 64.397, 66.558, 66.884, 72.023, 74.051, 74.210, 79.599, 87.359, 93.045, 95.817, 96.045, 97.703, 99.451.

ŠVIHA ŠE V TRSTU.

Trst. Tu se govori, da je Šviha še v Trstu.

VAŽEN DOGODEK ZA PORTUGALSKO.

Madrid. Sin don Carlos don Jaime je resigniral na portugalski prestol in poziva Karlste, naj priznajo kralja Alfonsa in naj s pomočjo konservativne desnice ustanovijo veliko katoliško stranko pod vodstvom Maura.

BIVŠI BULGARSKI MINISTRI PRED SODIŠČEM.

Sofija. Danes je pred sodiščem dolgo govoril Genadiev, nato govori državni pravdnik.

DEMONSTRACIJE V LIZBONI.

Lizbona. Po predstavi na čast pomiloščenim politikom so bile pred gledališčem demonstracije. Več oseb je bilo aretiranih.

ŽELEZNIŠKA STAVKA NA LAŠKEM.

Milan. »Avanti« javlja, da bodo vsi železničarji vpoklicani v vojaške, da vlada tako prepreči železničarsko stavko.

ZRTEV NEČAKOVEGA NAPADA.

Brod na Savi. Umrl je lekarnar Stepan Matijević na poškodbah, ki mu jih je bil pred dvema mesecema prizadejal njegov nečak Neubauer, hoteč ga ubiti, da bi se polastil premoženja. Neubauer se še vedno nahaja v preiskovalnem zaporu v Požegi.

SAMOUOMOR RAVNATELJA KREDITNE BANKE.

Olomuc. Ravnatelj tukajšnje Kreditne banke Louis Löw se je ustrelil. Banka je v finančnih zadregah.

Po svetu.

Nazadovanje socialne demokracije v Nemčiji. Velika razlika med zlatimi obljubami in med dejanskimi uspehi socialnih demokratov je marsikje ohladila navdušenje za rdečkarje. Povsod se množe slučajji, da se sodruži mečejo pri volitvah iz raznih zastopov. Tako so v zadnjem času v 22 falskih mestih na Nemškem pomedli s socialno-demokratskim gospodarstvom v bolniških blagajnah. Vodstvo v teh korporacijah so namreč prevzeli člani krščanskih strokovnih društev. Kljub terorizmu pri teh volitvah so nazadovali socialni demokrati za 15%. Delavstvo se otesa socialno-demokratskega vpliva in ne mine skoro teden, da bi se ne čulo o kakem novem porazu socialnih demokratov.

Usoda makedonskih in tracijskih katoličanov. Iz Sofije poročajo: Med vsemi prebivalci v Makedoniji in Traciji se je v bivši balkanski vojni gotovo najslabše godilo katoličanom. Od približno 100.000 katoličanov, ki so pred izbruhom vojne bivali v turških provincih, je danes le nekaj ostankov. Večina onih katoličanov, ki so mogli rešiti svoje golo življenje, je pobegnila v južno Bulgarijo, kjer je Plovdiv že več mesecev središče teh nesrečnih beguncev. Begunci pripovedujejo, da je v Makedoniji in Traciji več kot 30 katoliških vasi popolnoma razrušenih in je nad 10.000 katoliških družin izgubilo vse svoje premoženje. Poleg tega so opustošili Grki v Makedoniji 12 katoliških vasi in mesto Kukuš. V zadnjem je ostal nepoškodovan le samostan usmiljenih sester, v katerem je našlo zavetje kakih 50 bulgarskih katoliških družin. Prebivalce 6 bulgarskih vasi so Grki z orožjem prisilili, da so odpadli od svoje vere. Od 22 bulgarskih katoliških župnij v grški Makedoniji so ostale samo še štiri: Solun, Pajorci, Janica in Gaušite. Tudi v srbski Makedoniji so bili prebivalci dveh katoliških občin, v Piravi in Mninu, prisiljeni, da so prestopili v pravoslavje. V Traciji so Turki razrušili 11 katoliških vasi, katerih prebivalci so bili večinoma pomorjeni. V sedanjih turških tracijski pokrajini ni nobene katoliške bulgarske vasi več in zabranjujejo tudi Turki beguncem povratek v njihove vasi. V Bulgarijo pobegli katoličani upajo, da jih bodo nasečili v novih bulgarskih pokrajinah, toda dosedaj se je posrečilo naseliti jih začasno samo okroglo 1000 v okoličih Dedeagača. Ostalih 1000 so v največji bedi, brez pomoči, brez doma in strehe in mnogokrat tudi brez hrane. Materijalna škoda katoličanov v Makedoniji in Traciji znaša več milijonov. Protestanti so svojim ljudem takoj prišli na pomoč, katoličani pa še vedno čakajo nanjo brez uspeha.

Navdušeni davkoplačevalci. Odkar so ameriške države vpeljale dohodninski davek, so postali Amerikanci naravnost navdušeni za plačevanje davkov. V ameriških mestih, v katerih sedaj sestavljajo liste o dohodninskem davku, so davčni uradi naravnost oblegani, ne sicer morebiti od ljudi, ki se hočejo pritožiti proti previsoko odmerjenim davkom, temveč od davkoplačevalcev, ki se boje, da bi jih znale oblasti prezreti pri sestavljanju davčnih list. Kaj je vzrok temu? Odgovor je zelo enostaven. Novi zakon o dohodninskem davku nalaga samcem davek na dohodek od 14.400 K dalje, pri zakonskih pa od 17.200 K dalje, in sedaj stremi častihlepnost vseh Amerikancev za tem, da dokažejo, da več kot 14.400 K, oziroma 17.200 K na leto zaslužijo s svojo sposob-

nostjo. Priti v davčno listo, pomenja ravno toliko, kot zvišanje osebnega kredita in mogoče tudi veljave v družabnem življenju. Odkar se je napovedalo, da se bo objavil zapisnik vseh davkoplačevalcev, hočejo biti vsi častihlepi ljudje v tej knjigi. V New-Yorku imajo vsled tega davčni uradi silno veliko posla in največji optimisti niso kaj takega pričakovali. Nad 40.000 meščanov se je že oglasilo, da se jih obdavči, in z gotovostjo smatrajo, da jih je med njimi mnogo, katerih dohodki ne dosegajo davčne meje in ki navajajo večje dohodke le, da bi prišli v davčno listo in zboljšali svoj kredit. Ustanavljajo se društva, ki skrbijo za svoje člane, da pridejo v davčno listo in ki izdajajo svojim članom celo društvene znake, ki jih nosijo v gumbnici in ki vsakemu povedo: Pozor, to je davkoplačevalec, mož z več kot 14.400 ali 17.200 K dohodka! Največ davka se bo brezdomno zbralo v New-Yorku, v katerem biva tudi največ milijonarjev.

Izmed protestantovskih duhovnikov v Švici je več kot ena tretjina popolnih abstinentov: okroglo 450. Posebno med naraščanjem se opaža živahno gibanje. Zdravnikov-abstinentov šteje Švica 137.

Treznost angleške armade, ki jo krepko podpirata feldmaršala lord Methuen in lord Roberts, narašča vsak dan. Po statistiki generalnega zdravnika Evatt šteje angleška armada danes 64.000 popolnih abstinentov. Zdravstveno stanje armade je ugodno. Lord Methuen potrjuje, da ima najboljše vojaške polke, ki izkazujejo največ abstinentov.

Norveška državna vlada za treznost. Norveška država že več let krepko podpira protialkoholni boj. V ta namen je dala od leta 1900—1910 12.000 K, od leta 1910—1912 16.200 K, leta 1912. in 1913. pa 20.000 K. Poleg teh podpor je podpirala gmotno tudi prireditve protialkoholnega kongresa in zidavo zdravnišča za alkoholike. — In pri nas ? . . .

173.000 dolarjev v umetni grbi. V New Yorku je po cestah tega milijonskega mesta prosjačil več kot 20 let neki grbast berač Viljem Kahler, ki se je preživljal z ostanki jedi, ki jih je našel v smeteh. Bil je tudi brez doma ter je spal pod mostovi ali na podobnih krajih, kjer je bil zavarovan pred vremenom. Ker so bile noči pred nekaj dnevi zelo mrzle, se ga je usmilil neki policaj in ker so bili vsi azili prenapolnjeni, ga je odpeljal v stražnico, k'ar mu je v zaporih odkazal prenočišče. Slučajno pa je položil policaj roko na beračovo ramo in v svoje veliko začudenje je opazil, da je njegova grba popolnoma trda. V zaporu so dognali, da je Kahler nosil umetno grbo iz cinkove pločevine, ki je bila napolnjena z bankovci in hranilnimi knjižicami v vrednosti 173.000 dolarjev.

Iznajditelj Diesel živi? Listi prinašajo vesti, da iznajditelj Diesel ni umrl, temveč živi v Kanadi. Kot je znano, je inženir Diesel izginil na pomorski vožnji med kontinentom in Angleško. Splošno so smatrali, da je Diesel izvršil samoumor in skočil v morje, zlasti še, ker se je pozneje poročalo, da so ribiči dobili njegovo truplo, ki so ga pa potem zopet izročili morju. Ko je Diesel odpotoval s kontinenta, je bil neposredno pred gospodarskim polomom, kar je dobro vedel. Medtem je po teh dogodkih odpotoval iz Monakovega. Sedaj so se tudi razširile vesti, da Diesel ni umrl, temveč da živi v Kanadi, odkoder so prišla še tudi njegova pisma na Nemško. Diesel si je v Kanadi ustvaril novo eksistenco in biva sedaj pri njem tudi njegova žena.

Nore ženske. Na dvorišču angleške zbornice so zaprli 17. t. m. v moško obleko preoblečeno sufragetko Wilson, ki je imela pri sebi volovsko žilo, s katero je, kakor je izpovedala, nameravala preteptati ministrskega predsednika ali pa notranjega ministra. Da si ohladi prevročo kri, so ji prisodili šesttedenski zapor.

Povodnji v Gentu in Antwerpau. Reka Šelda je poplavlila Gent in Antwerpen kakor tudi druga mesta in kraje. V Courtrayu je odnesla voda Hagenbeckov cirkus.

Most čez reko Hudson, ki bo vezal New York z New Jerseyem in ki bo največji na svetu, je sedaj v načrtu dogotovljen. Proračun gradbenih stroškov znaša 165 milijonov mark. Most bo tako ogromen, da bo vsako uro lahko šlo čezenj 400.000 potnikov. Osem železniških tirov bo teklo čez most, in sicer dva spodaj, dva zgoraj in štirje po sredi. Prostor za vozove bo tako širok, da bo lahko po 10 vozov vstric vozilo. Cela širina mosta bo znašala 200 čevljev. Posamezni stebri, ki bodo nosili obloke, bodo 800 čevljev visoki, in sicer bodo stali 250 čevljev globoko pod vodo in 550 čevljev visoko nad vodo; pod mostom bo mogel skozi tudi največji oceanski parnik. Cela dolžina mostu bo znašala okrog 3 km.

Kje so najbolj štedljivi ljudje? »Gazette de Hollande« se bavi s tem vprašanjem in konstatira, da so največji štedljivci — Avstrijci. Iz izkazov avstrijskih hranilnic namreč izhaja, da pride v Avstriji na vsakega človeka po 222 K prihrankov; ogrska državna polovica v tem oziru precej zaostaja, ker

pride ondi na vsako osebo le po 190 K prihrankov. Avstrijcem najbližje stoje Švedi, med katerimi odpade na vsako glavo po 221 K prihranjenega denarja. Ostale dežele se vrste v dolgih presledkih: Francija s 143, Belgija s 142, Anglija s 128, Italija s 127 in Holandska s 114 franki prihrankov na vsako glavo.

Novost za zračno pisemsko pošto. Doslej je zračna pošta poslovala na ta način, da so nad določenim krajem iz balona, oziroma aeroplana izpuščali pisma na zemljo v navadnih pisemskih zavitkih. Teh pisem mnogokrat ni bilo mogoče najti, zlasti ne v močni temi. Sedaj je pa nekdo izumil puščico v obliki projektila, v katero se spravijo pisma; kakor hitro puščica prileti na tla, se na enem koncu užge in gori približno pol ure, tako da je puščico s pismom tudi v noči lahko najti. Puščica je narejena iz take snovi, da ji ne škodi ne voda ne ogenj.

Neznana bolezen. Pri Roverettu je nenadoma obolelo 20 oseb, dve med njimi sta umrli. Zdravniki ne morejo dognati, na kateri bolezni da so bolniki oboleli.

25letnico Eifflovega stolpa v Parizu nameravajo Parižani na skromen način proslaviti. Izpočetka je bilo mnogo zabavljačev in posmehevalcev, ki so trdili, da je ta stolp nestvor, madež Pariza in kar je glavno — brez vsake svrhe, brez vsake koristi. Danes so vse te zabavljice utihnile in ves francoski narod je ponosen na svoj Eifflov stolp, ki je postal najvažnejša točka na svetu za brezžično brzojavljanje. Brezžična postaja na Eifflovem stolpu veže francosko prestolnico s francoskim brodom na visokem morju in z afriškimi kolonijami. Francozi imajo torej dovolj vzroka, da se danes hvaležno spominjajo inženirja Eiffla, ki jim je zgradil ta stolp.

Volkovi v Šleziji. Že dalj časa je opazoval gozdni čuvaj v Mostah pri Tešinu, da v gozdu, po imenu »Bukovec«, gospodari neka večja roparica. V ta namen so te dni napravili na neznano zver lov, ki je bil uspešen. Knežji lovci so ustrelili velikega volka, ki se je tja priklatil. Ljudstvo, ki je bilo pred zverjo v strahu, je pozdravilo z veseljem novico, da so lovci ustrelili grdega mesarja.

Uspeh policijskega psa. Posestniku Avg. Špačku v Vidnicah je bilo dne 3. t. m. ukradenih iz hleva 8 prešičev v vrednosti 390 kron. Tatu niso takoj zasledili, vsled česar je bil poklican iz Zabrega policijski pes, kateremu so dali povohati plahto, ki jo je tat pustil na kraju tatvine. Psa so nato izpustili, pa jo je ubral naravnost proti vasi Draganicam, kjer je sledil v hišo zidarja E. Zdražila, pri katerem so v istini dobili dosti mesa. Zdražil taji trdovratno tatvino, ali kljub temu je bil odveden v preiskovalni zapor pri okrožnem sodišču v Olumucu.

Skadrski mohamedanci in knez Viljem. Ob priliki prihoda novega albanskega kneza v Drač so katoličani v Skadru priredili velike cerkvene slavnosti, obhode po mestu in slavnostna zborovanja. Okrasili so hiše in zaprli trgovine, razstavili in okrasili vladarjeve slike, nosili kokarde in kravate v albanskih barvah ter sploh kolikor mogoče slovesno praznovali prihod novega kneza. Temu nasproti se je pa celokupno mohamedansko prebivalstvo vzdržalo vsakega sodelovanja pri teh slavnostih in ostalo popolnoma hladno, kakor bi se njega Viljemov prihod sploh ne tikal. Ker so imeli mohamedanci odprte tudi svoje trgovine, je že dopoldne prišlo do krvavih spopadov med njimi in katoličani. Tako poroča »Reichpost« ter svari kneza pred mohamedanci kot neodkritosrčnim in nezanesljivim elementom.

Noj v gospodarstvu. Nojeva peresa so zadnja leta postala eden glavnih izvoznih proizvodov južnoafriških gospodarjev. Lani so izvozili 547.700 funtov nojevih peres v vrednosti 30 milijonov mark. Nojereja se je pa tudi silno povzdignila in je tem večjega gospodarskega pomena, ker se za noje lahko porabi zemljišča, ki za govedorejo niso primerne. Tudi prevoz peres je neprimerno lažji in cenejši, nego prevoz živine in drugih proizvodov — kar je zlasti v še napol divjih deželah, kakoršna je — izvzemši velika mesta — Južna Afrika, kjer se zelo manjka cest in železnic. Noje krmijo v glavnem z lucerno. Na deteljišču treh oralov se dobro prerede trije noji, ki dajo v dveh letih 3 kratno letino peres. Vsak noj da vsakokrat za 100—140 mark peres, v dveh letih torej 300—420 mark. Na treh oralih deteljišča se v dveh letih zasluži 900—1260 M. Pri tem treba vpoštevati, da je v Južni Afriki zemlje še na ostanjanje, da stroški reje niso veliki in da so farmerji že tako izpopolnili nojerejo, da imajo le malo kdaj kako škodo pri živalih, pero-

Za domača dela in dela na vrtu se
tako sprejme

neoženjen moški

S 1. majem se pa sprejmeta v službo

dva oženjena moška

eden za hlapca, drugi za razna domača
dela, event. v skladišču. Stanovanje
imata prosto. Njuni ženi bi lahko po-
magali pri domačih delih.

Oglasiti se je pri stavbni tvrdki
Ivan Ogrin, Ljubljana, Gruberjevo na-
brežje 8. 910 (3)

Semena

zanestiivo kalijua

dobavlja

Jindřich Vaněk

osred. semenska trgovina

Praga, Vaclauske nam.

Slovenski ceniki na zahtevo zastoj.

Kdor pošlje naj-
manj 40 naslovov
posestnikov, učitel-
jev, lastnikov
vrtov z natančno
označbo bivališča
in zadnje pošte,
dobi zastoj zane-
sljivega oznanje-
valca vremena.

Izvoz češkega semen. žita po vsem svetu

Hiša z vrtom

in nljivo na prodaj v Gornjih Gameljnih hišna
št. 5. Kdor ima resno voljo kupiti, naj vpraša
pismenim potom lastnika Ivan Ježek, 1113 Nor-
wood Rd. N. E. Cleveland 6. N. Amerika. Na pisma
z nizkotno ponudbo cene se ne odgovarja. 829

1. vrsta K 5'50
2. vrsta K 6'50

Nikaka prevara!

Ne zamenjavajte z enakimi ponudbami!

Med bralce tega 30.000 parov prazni-
listov razdelimo niti in
delavnih, elegantnih čevljev na zadrgo iz najljepšega
tepeznega usnja z dobro podkovanimi podplat, ka-
ker kaže slika, za dobro glas naše tvrdke. Plača se
samo delo t. j. K 5'50 za 1. vrsto moških ali žen-
skih čevljev, 2. vrsta moških ali ženskih čevljev na
zadrgo za nedelje in praznike z vijajimi petami par
za K 6'50. Pošljemo vsakom po želji. Zamenja do-
voljena, torej nikak rizično! Po povzetju pošlje pri
c. kr. trgovskem sodišču protokolirana razpošil-
jalnica čevljev

Franc Humann, Dunaj, Aloisgasse 3 to R.

Vaše priporočilo nam prinese korist.
Tisoče priznanih pisem.
Kričanska svetovna tvrdka. 902

Bencin-motor

malo rabljen, ležeči bencin-motor tovarne Lan-
gen & Wolf se vsled upeljave električne sile
ceno proda. Vpraša se: Zavod za tehnično in
električne naprave Vojnovič & Cie., Ljubljana,
Dunajska cesta 22. 816

Na izbiro pošilja tudi na deželo krasne
BLUZE krila, kostume, domače ob-
leke, moderci, perilo in
vsako modno blago.
Zelo solidna
tvrdka **M. Kristoffič-Bučar**
Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.
Neprekosljiva v 3730
otročkih oblekah in krstni opravi.

Stanovanje

se odda v Naklem pri Kranju, z več sobami dvema
kuhinjama in vrtom, skupno ali posamezni pro-
stori. Poslopje je enonadstropno, poleg državne
ceste v neposredni bližini cerkve in kolodvora.
Primerno za kako obrt ali kakaga duhovnika
v pokoju. Vprašati je pri V nko Črnilce, po-
sestnik Naklo pri Kranju št. 46. 898

Zanesljiv večletni

vrtinar

želi stalnega mesta ali kaj primerne v kaki
vili ali hiši. Nastopi lahko takoj. Naslov pove
uprava pod št. 820.

„Hranilnica in posojilnica v Šmaritji“ naznanja, da
je zaspal v Gospodu član nadzorstva, gospod

Franc Košak

posestnik, župan, deželni poslanec, imetnik zlatega zasluž-
nega križca s krono itd. itd.

Pogreb nepozabnega člana se vrši v sredo ob 4. uri
popoldne na domače pokopališče v Grosupljem.

Šmaritje pri Grosupljem, dne 17. marca 1914. 924

Mesto posebnega obvestila.

Marija Zupan roj. Altmann, naznanja v svojem in v
imenu svojih otrok Rajkota in Marije vsem sorodnikom, pri-
jateljem in znancem pretresljivo vest, da je naš soprog, oče,
sin, brat, stric, svak in tast, gospod

IVAN ZUPAN

bivši lesni trgovec

včeraj 16. t. m. ob 1. uri popoldne v 50. letu svoje starosti pre-
viden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.
Zemeljski ostanki predragerega ranjkega se bodo v če-
trtek, dne 19. t. m. ob 1/24 uri popoldne pri cerkvi sv. Petra
slovesno blagoslovili in nato prepeljali k Sv. Križu k večnemu
počitku.

Svete maše zadušnice se bodo služile v župni cerkvi
sv. Petra v Ljubljani in na Breznici.

V Ljubljani, dne 17. sušca 1914.

Prvi kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet. 290

VELIKANSKA ZALOGA OBLEK ZA GOSPODE IN DEČKE

A. KUNC, LJUBLJANA

BOGATA ZALOGA BLAGA ZA NAROČILO
PO MERI.

PRIZNANO NAJFINEJŠA IZVRŠITEV!

NAJNIŽJE CENE!

CENIKI NA RAZPOLAGO.

919

Važen oglas „Slovenske Straže“! — Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogateti le s srečko!

Turška srečka

je v to
svrhu
prva in
najpri-

poročljivejša srečka,
ker ima šest žrebanj vsako leto,
ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000,
200.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov,
ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov,
ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici,
ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine
trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnjega vplačevanja,
ker znaša mesečni obrok samo 4 krone 75 v. narjav, in
ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno
pravico. 1939

Pozor! Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. aprila 1914!
1 turška srečka in 1 srečka italijanskega rudečega
križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 K.
1 turška in 1 srbska državna srečka iz L. 1888 (glavni dobitki
100.000, 75.000 in 20.000 frankov) z 9 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po
samo 5 kron. — Kdor že ima turško srečko, naj naroči izbrano skupino drugih
srečk št. 1 na mesečne obroke po 3 krone ali skupino št. 2 na mesečne obroke po
6 kron 50 vin.

Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah.
Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič,
Ljubljana, 1. Sprejmejo se marijivi sotrudniki pod ugodnimi pogoji.

Manufakturna trgovina

Jos. Petkosić

„pri Valvazorju“

Stari trg št. 4 Ljubljana Stari trg št. 4

Zaloga, sukna, volnenega in raz-
nega perilnega blaga, tkanine,
cvilha, brisalk, prtov, servetov,
preprog, zastorov, garnitur, svil-
natih in volnenih šerp in raznih
robcev itd.

„Pri Valvazorju“

Zaloga perila, čepic; obuvala,
nogavice, rokavice, srajce, jo-
pice, hlače.

Novosti modernih

bluz, spodnjih kril, predpasnikov.
Našitki, gumbi, trakovi, čipke,
svila, baržun, stezniki, kravate,
hlačniki, torbice, mila, dišave,
krtače.

Dežniki in palice.

Splošne porabe za krojače in
šivilje.

Najnižje cene.

751

500 kron!

Vam plačam, ako Vam
moj uničevalec „RIA-
MAZILO“ ne odpravi
Vaših kurjih oces bra-
davic in trde kože v treh
dneh brez bolečin. Cena
lončku z jamstvenim
pismom K 1—, 3 lončki
K 2-50. Na stotine po-
bvalnih in priznanih pisem. 3642

Kemeny, Kaschau (Kassa) I.

Poštni predal 12/160, Ogrsko.

Nagradna zagonetka.

Kaj je to?

Inajl bujlva jirda ejmeks inark.
ana rutka Funa motof aj čevjan.

Prvi in vsaki deseti ter zadnji rešilec zagonetke
dobi fotografski aparat, a vsaki peti po zavoj mila ali
pa parfim. Rešitvam je priložiti v znakah K 1-20 za
manipulacijo do 24. marca 1914. Oziralo se bodo le na
pismeno rešitve.

Imena nagradnih rešilcev se bodo objavila.

„Adrija“ Drogerija in fotomanu-
faktura v Ljubljani. 803

Najcenejši nakup

otročkih vozičkov

pri tvrdki J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Te-
rezije c. 13-18. Zaloga pohištva in tapetniš-
kega blaga. 767

Odda se mirni stranki lepo

stanovanje

obstoječe iz treh sob, kuhinje in pritliklin v III.
nadstropju za majev-termin. — Več se izve v
Židovski ulici št. 1, I. n. 772

Or 229

Tovarniška zaloga za alpske dežele v
Ljubljani. — Pisarna Albert Petevnik.

Vaši
kričijo po
izborni

Erdal

kreml za čevlje.

Račun izgube in dobička ter bilanca
„Vzajemne zavarovalnice“
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani, Dunajska cesta 19
za dobo od 1. januarja do 31. decembra 1913.

Račun izgube in dobička.

Izdatki	K	h	K	h	K	h	Prejemki	K	h	K	h	K	h
I. Škode:							I. Prenos upravnega prebitka	—	—	—	—	1048	41
a) v oddelku požara	353792	77	—	—	—	—	II. Zakladni prenos preteklega leta:						
delež pozavarovalnice	150296	06	203496	71	—	—	premijska prihrana:						
b) v oddelku zvonov	3576	64	—	—	—	—	a) v oddelku požara	177558	66	—	—	—	—
delež pozavarovalnice	355	45	3221	19	206717	90	delež pozavarovalnice	75841	79	101716	87	—	—
II. Uprava:							b) v oddelku zvonov	3738	04	—	—	—	—
a) provizija	—	—	25514	40	—	—	delež pozavarovalnice	339	79	3398	25	105115	12
b) tekoči upravni stroški:							III. Zaklad za nedoločene škode:						
1. plače	33669	76	—	—	—	—	a) v oddelku požara	2000	87	—	—	—	—
2. poštnine in pisarniške potrebščine	23429	23	—	—	—	—	delež pozavarovalnice	714	26	1286	61	—	—
3. kurjava, razsvetljava, najemnina in telefon	4349	59	—	—	—	—	b) v oddelku zvonov	2467	65	—	—	—	—
4. oznanila	1646	90	—	—	—	—	delež pozavarovalnice	675	—	1792	65	3079	26
5. tiskovine	4649	71	—	—	—	—	IV. Čista zavarovalnina po odbitku storni:						
6. bolniška blagajna in pokojnina	1851	99	69597	18	—	—	a) v oddelku požara	493350	22	—	—	—	—
c) davek	—	—	843	82	95955	40	delež pozavarovalnice	205389	81	287960	41	—	—
d) sprejemnine:							b) v oddelku zvonov	8494	67	—	—	—	—
1. v oddelku požara	20420	28	—	—	—	—	delež pozavarovalnice	724	36	7770	31	295730	72
2. v oddelku zvonov	69	50	—	—	20489	78	V. Dohodki naloženega denarja:						
III. Odpisi in drugi izdatki:							obresti	—	—	—	—	7442	20
odpis inventarja	—	—	—	—	180	—	VI. Drugi dohodki:						
IV. Zaklad za nedoločene škode:							a) pristojbine polic:						
a) v oddelku požara	17698	96	—	—	—	—	1. v oddelku požara	8585	78	—	—	—	—
delež pozavarovalnice	6817	59	10881	37	—	—	2. v oddelku zvonov	42	—	8627	78	—	—
b) v oddelku zvonov	771	50	—	—	—	—	b) sprejemnine:						
delež pozavarovalnice	385	75	385	75	11267	12	1. v oddelku požara	20420	28	—	—	—	—
V. Stanje zakladov koncem leta:							2. v oddelku zvonov	70	50	20430	78	—	—
premijska prihrana:							c) drugi dohodki	—	—	12642	89	41761	45
a) v oddelku požara	197340	09	—	—	—	—							
delež pozavarovalnice	82155	93	115184	16	—	—							
b) v oddelku zvonov	3397	86	—	—	—	—							
delež pozavarovalnice	289	74	3108	12	118292	28							
VI. Upravni prebitek na nov račun	—	—	—	—	1274	68							
	—	—	—	—	454177	16						454177	16

Bilanca.

Aktiva	K	h	K	h	K	h	Pasiva	K	h	K	h	K	h
I. Terjatev pri delničarjih	—	—	—	—	—	—	I. Ustanovni zaklad	—	—	—	—	80000	—
II. Račun blagajne	—	—	—	—	6203	17	II. Varnostni zaklad	—	—	—	—	35010	—
III. Terjatev pri denarnih zavodih in posojilnicah:							III. Kurzni diferenčni zaklad	—	—	—	—	150	—
a) pri hranilnicah	165410	87	—	—	—	—	IV. Premijska prihrana:						
b) poštna hranilnica, št. 51.426 L.	16959	91	—	—	—	—	a) v oddelku požara	197340	09	—	—	—	—
" " " 68.082 M.	2608	58	—	—	—	—	delež pozavarovalnice	82155	93	115184	16	—	—
" " " 71.966 G.	2528	99	—	—	—	—	b) v oddelku zvonov	3397	86	—	—	—	—
" " " 4.425 P.	2104	95	—	—	189613	30	delež pozavarovalnice	289	74	3108	12	118292	28
IV. Terjatev pri zavarovancih	52179	71	—	—	—	—	V. Zaklad za nedoločene škode:						
V. Terjatev pri poverjenikih	29807	72	—	—	81987	43	a) v oddelku požara	17698	96	—	—	—	—
VI. Terjatev pri hipotečnih posojilih	—	—	—	—	7312	33	delež pozavarovalnice	6817	59	10881	37	—	—
VII. Obligacije z vrednostjo 31. 12. 1913	—	—	—	—	9400	—	b) v oddelku zvonov	771	50	—	—	—	—
VIII. Račun uprave:							delež pozavarovalnice	385	75	385	75	11267	12
oprava	1980	—	—	—	—	—	VI. Razni upniki:						
odpis	180	—	—	—	1800	—	a) predplačila za leto 1914	5394	09	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	b) gasilni donesek	12956	62	—	—	18350	71
	—	—	—	—	296316	23	VII. Saldo pozavarovalnice P. 11.103.01 Z. 20.868.43	—	—	—	—	31971	44
	—	—	—	—	—	—	VIII. Upravni prebitek, ki se prenese na nov račun	—	—	—	—	1274	68
	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	296316	23

Ivan Elsner, l. r.
član nadzorništva.

Ivan Sušnik, l. r.
predsednik nadzorništva.

Jos. Pehani, l. r.
ravnatelj.